

Årsberättelse 2022

Programnämnd samhällsbyggnad - egen verksamhet

Beslutad av Kommunstyrelsen, den 14 mars 2023

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Förvaltningschefens bedömning och analys.....	4
2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	5
2.3 Förväntad utveckling	6
3. Sammanfattande iakttagelser.....	8
4. Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål	9
4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft	10
4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	14
4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	17
4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet.....	21
4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	26
4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro.....	32
5 Analysunderlag – ekonomi.....	36
5.1 Enheternas ekonomiska resultat	36
5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling.....	41
5.3 Investeringar	43
6. Fem år i sammandrag.....	48
7. Indikatorlista.....	49

1. Förslag till beslut

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har i stor utsträckning bidragit till samtliga målområden samt utvalda Kommunfullmäktigemål och inriktningar som definierades i ÖSB 2022. Större delen av åtaganden som nämnden pekat ut i Verksamhetsplan 2022 är omhändertagna av verksamheten.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet uppvisar ett samlat utfall på -124,7 mnkr vilket ger en avvikelse mot periodens budget på -9,5 mnkr. Kollektivtrafiken redovisar ett underskott mot budget på -20,0 mnkr, där färdtjänsten utgör hela underskottet. Mark och fastigheter har en positiv avvikelse för året på 6,5 mnkr och Stadsbyggnad redovisar ett överskott på 4,0 mnkr

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets beslutade budgetanslag för investeringar 2022, inklusive överförda medel från 2021, uppgår till 318,0 mnkr varav 78,6 mnkr är överfört från 2021. Det totala utfallet för 2022 uppgår till 225,2 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning på 71 procent av det totala skattefinansierade investeringsanslaget. Flera investeringar är påbörjade men har inte avslutats och aktiverats, och kostnaderna finns därmed inte med i redovisningen. Vissa fördyringar till följd av materialbrist har uppkommit där upphandlingar skett under andra halvan av året.

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen fastställer Programnämnd samhällsbyggnads årsberättelse för egen verksamhet 2022

2. Förvaltningschefens bedömning och analys

2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat

Nämndens uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

Eftersom Örebro kommuns nämndorganisation förändrades till 2023 och flera nämnder har upphört och inte kan ta beslut om Årsberättelsen, går nämndens årsberättelse upp som ärende i Kommunstyrelsen i mars.

Årets ekonomiska resultat

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet uppvisar ett samlat utfall på -124,7 mnkr vilket ger en avvikelse mot periodens budget på -9,5 mnkr. Kollektivtrafiken redovisar ett underskott mot budget på -20,0 mnkr, där färdtjänsten utgör hela underskottet. Mark och fastigheter har en positiv avvikelse för året på 6,5 mnkr och Stadsbyggnad redovisar ett överskott på 4,0 mnkr. Bidragande orsaker till överskottet är försenade arbeten inom Kultur- och fritidsfastigheter lägre personalkostnader än budgeterat.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets beslutade budgetanslag för investeringar 2022, inklusive överförda medel från 2021, uppgår till 318 mnkr varav 78,6 mnkr är överfört från 2021. Det totala utfallet för 2022 uppgår till 225,2 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning på 71 procent av det totala skattefinansierade investeringsanslaget. Flera investeringar är påbörjade men har inte avslutats och aktiverats, och kostnaderna finns därmed inte med i redovisningen. Vissa fördyringar till följd av materialbrist har uppkommit där upphandlingar skett under andra halvan av året.

Nämnden tilldelades inget effektiviseringskrav under 2022 men rådande situation gällande färdtjänst samt lägre intäkter gällande tomträttsavgäld och skogsavverkning har skapat svårigheter att nå en ekonomi i balans, något som återigen behöver lyftas i budgetarbetet för att kunna behålla nuvarande kvalitet inom verksamheterna.

Nämndens uppdrag

Nämnden har i stor utsträckning bidragit till de målområden, Kommunfullmäktigemål och inriktningar som är definierade i ÖSB. Större delen av de åtaganden som nämnden pekat ut i Verksamhetsplan 2022 är omhändertagna. Detta trots att ett ekonomiskt tufft läge krävt mycket strategiska resurser för genomlysning av ekonomi och framtagande av ekonomiska beslutsunderlag samt det försvårade omvärldsläge som nämndens verksamheter har sett påverkan från, inte minst kopplat till en försämrad konjunktur. Detta påverkade nämndens förmåga att genomföra andra förändringar för att öka måluppfyllelsen.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har varit en drivande motor i samhällsbyggnadsprocessen. Inom programområdet har samordningen med Tekniska nämnden, Miljönämnden, Kulturnämnden och Fritidsnämnden varit viktiga för att omsätta samhällsbyggnadsprocessen i praktiken. Genom att samarbeta och arbeta med proaktiv översiktlig planering i bland annat planprogram har verksamheten

skapat förutsättningar för god bostadsförsörjning. Generellt är planberedskapen inom den översiktliga planering god, men ett fortsatt intensivt och kontinuerligt arbete krävs för att säkra den framtida försörjningen av byggbar mark för bostäder, verksamheter och samhällsservice.

Det finns en god kunskap om social hållbarhet inom nämndens verksamhet men en kraftsamling behövs kring sociala hållbara lösningar och trygghetsfrågor genom bredare samtal med fler samhällsbyggnadskompetenser. Stadsbyggnad har initierat ett arbetssätt för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete och är representerade i Brottsförebyggande rådet. En översyn av hur arbetet med sociala trygghetsfrågor kan intensifieras och effektiviseras pågår.

Förvaltningens interna utveckling har under året fått stå till sidan till förmån för fokus på den omorganisation som kommunen genomförde vid årsskiftet, i vilken förvaltningen organiserades med Miljökontoret från 1 januari 2023. Aktiviteter kopplat till ledarskapsutveckling har genomförts under hösten samtidigt som strategiska resurser tillsammans med ledningsgrupperna kontinuerligt arbetat med omorganisationen.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

- Under året har det skett en återgång till arbetsplatsen. Personal inom Stadsbyggnad har getts goda möjligheter att välja att delta digitalt eller fysiskt på möten i det som är det nya flexibla arbetslivet där arbetsuppgifter och möteskaraktär avgör hur arbetssätten ser ut.
- Förberedelser inför den nya nämndorganisationen och förvaltningsorganisationen har pågått under året, bland annat genomfördes workshops på chefsnivå tillsammans med Miljökontoret.
- Under året har en markant kostnadsökning för anläggningsbyggnation skett. Det i kombination med minskade investeringsramar, som beror på de finanspolitiska målen, gör det svårt att prioritera in de behov som finns för investeringar i investeringsprogrammet.
- Organisatorisk flytt av Lokalförsörjningsenheten, från Stadsbyggnad och PNS till Kommunstyrelseförvaltningen och KS genomfördes enligt plan den 1 juli 2022.
- För att säkerställa en god handläggning av ärenden som innebär markanvändningsbeslut som berör jordbruksmark har en vägledning för hantering av jordbruksmark i fysisk planering tagits fram och beslutats.
- Riktlinjer för dagvattenhantering är under framtagande. Nästa steg är en extern remiss för att sedan besluta om riktlinjerna i början av 2023.
- För att få till en samlad utveckling av Hjälmarens har en gemensam utvecklingsstrategi tagits fram av samtliga kommuner, regioner, länsstyrelser och besöksorganisationer kring sjön. Strategin har varit på remiss under året och planeras att antas i början av 2023.
- Förvaltningen av Karlslunds och Wadköpingens fastighetsbestånd övergick 1 juli 2022 från Kultur- och Fritidsförvaltningen till Stadsbyggnad. Ansvaret för yttermiljö och planering i Karlslund övergick också till Stadsbyggnad.
- Förvaltningen för Utbildning, försörjning och arbete beslutade 2021 om förändringar i sitt uppdrag kopplat till natur- och kulturreservaten som trädde i kraft vid årsskiftet 2022. Det berör främst Oset och Rynningeviken samt

Karlslund och kan i övergången till ny utförare fortfarande leda till ökad kostnad under 2023 för Naturvårdsenheten när tidigare uppdrag från GAF (före detta FUFA) säkras.

- Den nya interna webbkartan är nu i bruk. Under perioden har workshops hållits med ett stort antal användare för att i dialog fånga ytterligare utvecklingsbehov. Förutom den traditionella webbkartan har flera verksamhetsanpassade kartor skapats. Den gamla intranätkartan stängdes vid årsskiftet.

2.3 Förväntad utveckling

Kommunfullmäktige har fattat beslut om ny nämndorganisation och en ny förvaltningsorganisation. Vid årsskiftet 2022/2023 upphörde Programnämnd samhällsbyggnad och nämndens egen verksamhet övergick till Markplanerings- och exploateringsnämnden. Vid årsskiftet upphörde även förvaltningarna Stadsbyggnad och Miljökontoret, för att tillsammans ingå i den nya Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen.

Den reviderade befolkningsprognosen för 2022 är en ökning med cirka 1 000 människor, vilket är en högre utveckling än de senaste två åren men fortsatt lägre än tidigare prognoser. En fortsatt svag befolkningsutveckling kommer troligen att behöva tas i beaktan i den nya organisationens fortsatta arbete. Den långsiktiga befolkningsprognosen fram till 2031 är knappt 173 000, vilket är lägre än prognosen som gjordes i Årsberättelsen 2021. Det finns flera osäkerhetsfaktorer, som trenden med utflytt till kranskommuner samt ökad möjlighet till distansarbete inom en del yrkeskategorier, vilket kan påverka flyttnettot. Med detta som bakgrund tar verksamheten ändå fortsatt höjd för tillväxt inom alla ålderskategorier och grupper. Det innebär ett kontinuerligt arbete med bostadsförsörjning för att tillgodose behov för livets alla skeden och livssituationer. Prognosen är att behovet av nya grupp- och servicebostäder och bostäder för äldre kommer att vara stort framöver. Det finns även ett fortsatt intresse för byggnation av enbostadshus i mindre orter och på landsbygden. Antal ansökningar om förhandsbesked som avser byggnation av ett eller flera enbostadshus på landsbygd var under början av året högt, men har sedan mattats av på samma sätt som antalet bygglovsansökningar. Tillsammans med Byggnadsnämnden har nämnden arbetat för att skapa förutsättningar för fler småhus.

Under hösten 2022 började tecknen på en svagare konjunktur att märkas av. Bilden är dock inte entydig, utan efterfrågan på verksamhetsmark har varit fortsatt stor även om flera projekt tagit längre tid från markanvisning till byggstart och markköp. För att öka mängden byggklar mark har ytterligare beställningar för planläggning av verksamhetsmark gjorts. Under 2023 kommer tidigare planlagd mark att tillgängliggöras för marknaden. Långa ledtider för att projektera och bygga teknisk infrastruktur gör dock att det ofta tar 4 år mellan färdig detaljplan tills tomterna går att sälja. Trots en något svagare efterfrågan ser nämnden därför en brist på byggklar och kommunägd verksamhetsmark inför 2023, i synnerhet för större och ytkrävande verksamheter.

Även på bostadsmarknaden är signalerna tvetydiga. Möjligheterna för nyproduktion har förändrats genom priset på bostäder i kombination med kraftigt ökade byggkostnader. Det märks bland annat i att fler projekt skjuter fram sin tänkta byggstart. Samtidigt såg verksamheten ett större intresse än väntat för markanvisningen i Östra Ringstorp som genomfördes under året, där hela 28 aktörer lämnade in förslag och två aktörer valdes ut. Med en svagare konjunkturen har dock

bostadsrätter och äganderätter drabbats hårdare än hyresrätter, vilket gör att verksamheten fortsatt ser att det kommer finnas en övervikt av nyproduktion med hyresrätt som upplåtelseform.

Långsiktig ekonomistyrning är ett arbete som sätts ännu mer i fokus i och med det försämrade omvärldsläget och förändrad konjunktur. Under året har en markant kostnadsökning för anläggningsbyggnation skett. Det i kombination med minskade investeringsramar, som beror på de finanspolitiska målen, gör det svårt att prioritera in de behov som finns för investeringar i investeringsprogrammet. Det krävs ett fokus på optimering av interna processer samtidigt som en medveten strategi för balansen mellan ambitionsnivåer avseende kvalitet och utveckling behövs. Det handlar om att, med tilldelade budgetmedel, hantera investeringar och drift i det växande Örebro – växande både utifrån en ökad geografisk yta och förändrad demografi. I och med detta kommer det behövas ett kontinuerligt arbete för att anpassa investeringsnivåerna efter rådande ekonomiska förutsättningar, vilket är beroende av ett fortsatt samarbete med Teknik- och serviceförvaltningen i den nya organisationen. Utmaningen framåt kommer vara att inom det begränsade ekonomiska utrymme för investeringar kunna genomföra de investeringar som krävs för att tillgodose identifierade behov som är beslutade för respektive område för att både utveckla och växa men även underhålla befintliga tillgångar. Förvaltningen ska även fortsatt arbeta för att driva på innovation och grunduppdrag i en god balans.

När Örebro växer kan det innebära stora förändringar i befintliga stadsmiljöer i form av att det är fler boenden, aktörer och trafikanter som ska dela på samma yta. Nämnden har arbetat med tydligare kommunikation gentemot olika målgrupper, i syfte att skapa förståelse för de förändringar som behöver ske för att åstadkomma ett Örebro som är hållbart utifrån miljö-, framkomlighets- och attraktivitetsperspektiv. Som ett led i detta släpptes under året poddserien ”Läget Örebro”. Poddserien fick inte önskat genomslag men verksamheten fortsätter hitta nya sätt för att informera och öka förståelsen hos medborgarna. För att möta utmaningen att bibehålla kvaliteter och värden i den befintliga bebyggelsen när kommunen växer och förtätats pågår arbetet med en kulturmiljöstrategi som ska utgöra stöd för prioriteringar och ange lämpliga arbetssätt.

Arbetet med att bidra till minskade socioekonomiska klyftor och ojämlika livsvillkor har fortsatt varit viktiga för nämnden. Genom att kontinuerligt verka för genomförande av översiktsplanen och stärka samverkan i planprocessen med andra aktörer, inom och utanför kommunens organisation, skapas ännu bättre förutsättningar för en blandad och integrerad bebyggelse. Nämnden har fortsatt arbetat med att implementera Program för hållbar utveckling för att det ännu tydligare ska genomsyra verksamheten och på sikt skapa de effekter som pekats ut i programmet.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de sex målområdena. Nämnden redovisar de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden som finns inom varje målområde.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro i sin fulla kraft	<ul style="list-style-type: none"> - Samtalen och samarbetet med ÖBO rörande trygghetsskapande åtgärder, främst kopplat till Vivalla, har ökat. - Utvecklingsstrategi för Hjälmarens har antagits. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utveckling av analysen kring arbetsplatsförsörjning kommer att fortsätta under 2023. - Metoder och former för dialog med medborgarna bör ses över för att bättre kunna följa upp dessa.
Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	<ul style="list-style-type: none"> - Guidningar har genomförts på Björkön och i Karlslundsskogen inom ramen för ett flerårigt guideprojekt. 	
Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	<ul style="list-style-type: none"> - En analys har genomförts av trygghetsskapande åtgärder vid Järntorget. - Förbättringar av kulturresevatet Karlslund stärker dess attraktivitet som rekreationsområde. 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetet med trygghetsfrågor och social hållbarhet och samarbetsprocesser kring dessa bör fortsatt stärkas.
Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	<ul style="list-style-type: none"> - Båtturer till Björköns naturreservat har utvecklats med fler turer och med utvecklad trafik till Vinön och Katrinelund. - Attraktiva grönområden fortsätter att utvecklas bland annat vid kommande Hedens bostadsområde. - Naturreservatsutvidgningen av Ekeby Ekhage och Markaskogen har beslutats av Kommunfullmäktige. 	<ul style="list-style-type: none"> - Befolkningsutvecklingen behöver kontinuerligt analyseras för att möta behovet för olika bostäder. - Möjligheter för pendlarparkering och en fungerande parkeringsmarknad behöver fortsatt ses över.
Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetet med att restaurera utdikad skog och våtmark väster om Karlslund har genomförts. - En vägledning för hur jordbruksmark bör hanteras i fysisk planering har tagits fram. - I projektet Tamarinden har två aktörer byggstartat under hösten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kommunens förvaltning av skog och jordbruksmark behöver fortsatt utvecklas så att den ännu effektivare styr mot ökad ekologisk och social måluppfyllnad.
Hållbara och resurseffektiva Örebro	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetet med ökad digitalisering fortsätter och digitaliseringsforum har utvecklats till att bli ett organisatoriskt verktyg. - Det nya flexibla arbetslivet tillåter en variation av arbetsformer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Fortsatt stort underskott i färdtjänstekonomin - Fortsatt kontinuerligt utvecklings- och prioriteringsarbete krävs för att förbättra och säkra upp investeringsprocessen.

4. Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål

Nämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av effekterna av nämndernas arbete för att bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområden. Inom varje målområde redogör nämnden för:

- en sammanfattande analys av målområdet utifrån nämndens bidrag till utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål, egna nämndmål samt inriktningar. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling
- en kort lista av de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målområdet.
- utfall för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat grunduppdrag.

Inom varje kommunfullmäktigemål eller kluster av mål ger nämnden en kort beskrivning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Nämnden har i verksamhetsplanen sorterat in respektive kommunfullmäktigemål enligt något av följande tre alternativ:

- Att nämnden beskriver vad nämnden ska uppnå genom en insats (utifrån Kommunfullmäktiges mål och inriktningar) som kommer leda till önskvärd utveckling (ett eller flera åtaganden).
- Att nämnden beskriver hur nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt.
- Att nämnden beskriver varför målet inte bedöms som relevant för nämnden.

Nämndernas uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft

4.1.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 1

För att örebroare ska kunna leva i sin fulla kraft behöver det finnas tillgång och förutsättningar för bostäder och arbetstillfällen i Örebro, i tätorter och på landsbygd. Det ska även finnas förutsättningar för att kunna leva och bo under livets alla skeden. Nämndens verksamheter har arbetat kontinuerligt med detta genom uppföljning och följduppdrag från översiktsplanen. Därutöver sker ett kontinuerligt arbete med bostadsförsörjningen i kommunen genom att analysera och följa upp byggnation, befolkningsutveckling och specifika målgruppers behov, och att föreslå åtgärder utifrån detta. Under året har arbetet fortsatt med planprogram och utvecklingsförslag som syftar till att skapa planberedskap för fler att säkra den långsiktiga bostadsförsörjningen och arbetsplatsbehovet i kommunen, samt verka för att en sammanhållen stadsväv. De åtgärder som föreslagits utifrån kontinuerliga analyser genomförs i ett utvecklat samarbete med flera nämnder inom kommunorganisationen och andra aktörer.

I ett växande Örebro ska byggandet av bostäder, verksamheter och samhällsfastigheter motsvara befolkningsökningen och näringslivets behov. För att säkerställa detta på ett strategiskt vis behöver verksamheten systematiskt arbeta med arbetsplatsförsörjning på samma vis som arbetet med bostadsförsörjning. Det handlar om att analysera kommande behov utifrån att systematiskt följa upp utveckling och trender. På så vis kan verksamheten säkerställa att det i framtiden finns byggklar mark för rätt behov och för alla typer av etableringsförfrågningar - från centralt belägna kontorshus till verksamhetsmark för allt från småföretag till storskaliga lager. Stadsbyggnad har under året intensifierat arbetet med att planlägga för efterfrågad verksamhetsmark. Arbetet med att utveckla analysen kring arbetsplatsförsörjning fortsätter i nya organisationen.

Stadsbyggnad har medverkat i Partnerskapet och dess utveckling, främst med fokus på att förbättra tryggheten och den socioekonomiska situationen i Vivalla. Under året har samtalen och samarbetet med ÖBO ökat kopplat till det trygghetsskapande arbetet i främst Vivalla.

Arbetet med att höja kvaliteten på investeringsplaneringen och investeringsprocessen pågår kontinuerligt och har under året förbättrats väsentligt men ökade kostnader och minskade investeringsramar gör det svårt att prioritera mellan och uppfylla de behov av investering som finns. Det krävs också fortsatt utveckling av kopplingen mellan investering och drift samt ambitioner för drift av allmän plats.

Till följd av att fler hittar ut i natur- och kulturreservaten ökar behovet av tillsyn och drift. Exempel på drift är allt från naturvårdsåtgärder som vattenreglering till renhållning av toaletter, omhändertagande av skräp och tillhandahållande av ved. Under året har driften upphandlats vilket kan leda till ökad kostnad under 2023 för Naturvårdsenheten när tidigare uppdrag från GAF (före detta FUF) säkras.

Under året har nämnden antagit en intern utvecklingsstrategi för Hjälmaran. Parallellt med detta har analyser och förslag tagits fram för Hampetorp, Skebäcks småbåtshamn, Alnängarna och Ässundet. För att få till en samlad utveckling av Hjälmaran har en gemensam utvecklingsstrategi tagits fram av samtliga kommuner, regioner, länsstyrelser och besöksorganisationer kring sjön. Strategin har varit på remiss under året och planeras att antas i början av 2023. Under året har även en gemensam samordningsfunktion för Hjälmaran utretts. Tillsammans med regionerna och besöksorganisationerna har en marknadsanalys genomförts som kommer att implementeras under 2023.

För att vara ett Örebro i sin fulla kraft behövs allas delaktighet och örebroarnas förutsättningar för delaktighet i Örebros utveckling har varit goda under året, ett flertal dialoger har genomförts, i olika former och riktade till olika målgrupper. De riktade dialogerna inom till exempel naturvården och trafik har visat sig vara lyckade metoder för att pröva teorier och få delaktighet vilket i vissa fall har inneburit en reviderad riktning från verksamheten. Vidare är det viktigt att fortsätta testa olika metoder för dialoger och vara tydlig med vad målgrupperna kan påverka och hur återkoppling kommer att ske. Metoder för dialog med barn och unga ska fortsätta utvecklas för att stärka deras deltagande i samhällsbyggnadsprocessen.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> - Samtalen och samarbetet med ÖBO rörande trygghetsskapande åtgärder, främst kopplat till Vivalla, har ökat. - Utvecklingsstrategi för Hjälmarén har antagits. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utveckling av analysen kring arbetsplatsförsörjning kommer att fortsätta under 2023. - Metoder och former för dialog med medborgarna bör ses över för att bättre kunna följa upp dessa.

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 1	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Antal genomförda dialoger med medborgare (olika former)	55*	17	16	19
Kommentarer till indikatorernas utfall				
*Utfall 2020 visa ett högre värde beroende på att fler sorters dialoger räknades in. Från och med 2021 räknas enbart ordnade former för samtal med invånare där de kan komma med synpunkter och förslag. Det vill säga inte generella synpunkter inkomna via telefonsamtal och mejl, dock är dessa viktiga och ombändertas löpande.				

4.1.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I Örebro kommun ska skillnaderna i livsvillkor och förutsättningar mellan kön, socioekonomisk ställning, funktionsnedsättning och geografiska skillnader minska

Örebro kommun ska förbättra förutsättningarna för medborgarna att påverka sin framtid och vårt demokratiska samhälle

Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer

Kultur- och fritidslivet i Örebro kommun ska vara tillgängligt för alla

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

- Kulturkvarteret har etablerats som Örebros nya mötesplats och ett nav för skapande, demokrati och medborgarinflytande. Ett särskilt fokus ska vara att locka fler barn, ungdomar och nya grupper.
- Den kommunala servicen på landsbygden ska öka.
- Stödet till civila samhället ska stärkas. Kommunens verksamheter ska tillsammans med det civila samhället och andra aktörer hitta nya former för samverkan i arbetet

för ökad gemenskap och inkludering. En kommunövergripande strategi tas fram för att tydliggöra kommunens samlade arbete med evenemang.

- En kommunövergripande strategi tas fram för att tydliggöra kommunens samlade arbete med evenemang.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Fortsätta ombyggnationen av allmän plats kring Kulturkvarteret för att säkerställa områdets funktion som mötesplats för alla.
Status: Slutförd
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta arbeta enligt de långsiktiga åtaganden som beskrivs i överenskommelsen mellan Örebro kommun och det civila samhället. Se till att ha uppdaterad information om civilsamhällets aktörer, för att tidigt kunna informera och involvera dem i processer.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Fortsatt ge möjlighet till nyttjanderättsavtal för föreningar och fortsätter utveckla vårt samarbete med det civila samhället och möjliggöra att civila samhället kan söka statliga bidrag via oss.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Under året landa i en plan för hur medborgarna kan informeras om och involveras mera i samhällsbyggnadsprocessen.
Status: Pågående. Inom Planeringsavdelningens verksamhet gör en konsultpraktikant en genomlysning och tar fram ett förslag för ökat medborgardialog.
- **Nämndens åtagande:** Delta i arbetet med kommunövergripande strategi för evenemang genom vår planering och vårt markinnehav.
Status: Ej påbörjad. Inväntar Örebrokompaniet som är uppdragsägare.
- **Nämndens åtagande:** Genomförande av förvaltningens kommunikationsstrategi pågår, bland annat genom insatser för att öka förståelsen av vår verksamhet hos kommunens invånare.
Status: Pågående. Podd och film publicerades under året. Arbetet kommer fortsätta i andra former.
- **Nämndens åtagande:** Deltar i utvecklingen av medborgarförsamling inom ramen för projektet klimatneutrala städer 2030 2.0 (Viable Cities).
Status: Slutförd.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 1:

- Bus Rapid Transit för att bidra till sammanhållna stadsdelar (projektering inför byggstart etapp 1)
Status: Slutförd/pågående. Delsträcka 1, 2 och 3 är färdiga. Delsträcka 4-5 (Rudbecksgatan och Våghustorget) är tilldelad och beräknas starta under februari 2023 med VA-arbeten som en del av samordningen med införandet av nya snabbussar. Projektering av delsträcka 7-8 (Östra Bangatan) är påbörjad och byggnation väntar 2024.

- Investering i allmän plats runt Kulturkvarteret för nya mötesplatser
Status: Slutförd. Del av Nygatan samt del av Fabriksgatan blev klara under 2021. Åstråket intill Kulturkvarteret färdigställdes under våren 2022.
- Tillgängliggöra natur- och kulturresevat
Status: Pågår kontinuerligt. Några exempel är uppfräschning av Rävångsstugan, nya stigar i Oset, besöksanläggningar på Björkön och nya informationstavlor och ledmarkeringar i Ånnaboda.

4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro

4.2.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 2

Nämnden har bidragit till målområdet genom att skapa förutsättningar för befintliga och tillkommande verksamheter att utvecklas och etableras. Detta är en del av verksamhetens löpande arbete där det finns en daglig kontakt med befintliga verksamheter samt nya intressenter och investerare.

Nya arbetsformer som möjliggörs i Örebromodellen, bland annat genom projektet Vi ger arkitekten makten och markanvisningen av Tamarinden, visar på att det finns ett stort intresse för att etablera sig, testa nya metoder och vidareutveckla företag och myndigheter i Örebro. Genom detta har nämndens verksamhet även bidragit till att fler människor ska kunna försörja sig. Det finns en god samverkan med lärosäten, framför allt med Örebro universitet, om utbildningsinnehåll och mottagandet av praktikanter för att stärka människors framtidsutsikter på arbetsmarknaden och Örebros kompetensförsörjning.

För att säkerställa Örebros utveckling och möjligheter till lärande, utbildning och arbete genom hela livet finns det en god medvetenhet om behov av skolverksamhet, arbetsplatser, verksamhetsmark samt parktytor och grönområden i arbetet med planprogram och planläggning.

Vid möte med studenter framkommer att Stadsbyggnad, Örebro kommun, är en attraktiv arbetsgivare. Särskilda insatser för att öka attraktiviteten har skett inom yrkesgrupperna arkitekter och civilingenjörer. Stadsbyggnad jobbar med att skapa ett intresse för arbete inom samhällsbyggnadsområdet bland kommunens medborgare, bland annat genom att flera stadsutvecklingsprojekt finns representerade på Summer college. Förvaltningen har även prioriterat att delta i dialoger med högstadieskolor som arbetat projektbaserat med olika samhällsutvecklingsfrågor.

Kommunen har fått statliga medel till ett flerårigt guideprojekt med syfte att genomföra guidningar i framför allt kommunala naturreservat. Under 2022 genomförs exempelvis guidningar på Björkönen och i Karlslundsskogen.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
- Guidningar har genomförts på Björkönen och i Karlslundsskogen inom ramen för ett flerårigt guideprojekt.	-

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 2	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Antal kvm såld verksamhetsmark (kommunägd mark)	217 524	243 100	117 000	200 000
Antal BTA såld kontorsmark (kommunägd mark)	7 000	5 600	0	5 000
Antal kvm verksamhetsmark som adderas till planreserven utifrån årets laga kraftvunna detaljplaner (kommunägd mark)	-	20 000	45 000	200 000

Antal kvm verksamhetsmark i planreserven (kommunägd mark)	-	1 150 000	1 140 000	1 000 000
Kommentarer till indikatorernas utfall				
<i>Med anledning till rådande konjunkturläge har vi inte sålt lika mycket verksamhetsmark som målvärdet, samt efterfrågan på kontorsmark har varit låg under året.</i>				

4.2.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Måluppfyllelsen i skolan ska öka

Ovanstående mål bedöms inte som relevanta för nämnden då de inte ligger inom ramen för uppdraget inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar eleven till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential

Örebro kommuns näringslivsarbete ska bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler företag som skapar arbete till en växande befolkning

Kommunens arbetsmarknadsinsatser ska i högre grad leda till egen försörjning för medborgare som idag står utanför arbetsmarknaden

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

- Systematiskt arbeta för god dialog med det lokala och regionala näringslivet i syfte att stärka samarbetet kring hållbar tillväxt och kompetensförsörjningsfrågor.
- Vidareutveckla det serviceinriktade förhållningssättet med effektiva processer gentemot näringslivet.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Fortsatt utveckla frukostmötet som arena för samtal med näringsliv och marknad för byggaktörer.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Delta aktivt i arbetet med Business Region Örebro (BRO) och utveckla det regionala arbetet investeringar och etableringar.
Status: Pågående. Regelbundna avstämningar pågår varje månad gällande investeringar och etableringar, och det arbetet kommer fortsätta under 2023
- **Nämndens åtagande:** Genomförande av förvaltningens kommunikationsstrategi ska pågå, där insatser för att locka investerare och etablerare är en viktig del i arbetet.
Status: Pågående. Podd och film har publicerats. Genomförda insatser utvärderas för att ge stöd för fortsatt planering. Arbetet fortsätter under nästa år.
- **Nämndens åtagande:** Utveckla arbetssätten kopplat till Örebromodellen för att säkerställa en effektiv process som svarar upp mot marknadens behov av byggklar mark.
Status: Pågående

- **Nämndens åtagande:** Samverka med lärosäten för att utveckla utbildningsinnehåll och ta emot praktikanter, detta kan bidra till ett stärkt underlag på arbetsmarknaden utifrån perspektiven attrahera och rekrytera kompetenser.
Status: Slutförd

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålen inom målområde 2:

- Utveckling av Barnens trädgård med nya lekmiljöer och stärkta sociala ytor för att inkludera en mångfald av målgrupper.
Status: Slutförd. Genomförs tillsammans med investeringar för ökad tillgänglighet för barn i Karlslund, till exempel nya lekmiljöer, stigar och rastplatser.

4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro

4.3.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 3

Nämnden har bidragit till målområdet genom en sammanhållen samhällsbyggnadsprocess och i samverkan med övriga delar av programområdet, kommunorganisationen och andra aktörer. I planprogramarbetena under året skapas förutsättningar för tryggare miljöer genom att identifiera brister och planlägga för miljöer som främjar integration, kopplar samman stadsdelar, tillskapar mötesplatser och tryggar rörelsestråk.

Utöver planprogrammen kan riktade insatser göras för att förbättra tryggheten och skapa säkra mötesplatser. Ett exempel på detta är den grundläggande analys som gjorts av Järntorget. Analysen var klar i mars 2022 och hjälper verksamheten att göra överväganden om hur platsen kan utvecklas kopplat till image, sociala frågor och fysiska delar.

En viktig del i tryggheten är att alla ska ha någonstans att bo utifrån sina förutsättningar och behov. Nämnden har arbetat kontinuerlig med kommunens bostadsförsörjning baserat på den demografiska utvecklingen för att upprätthålla en god planberedskap för bostäder för såväl den breda allmänheten som för specifika grupper. Under året har arbete pågått med flera planprogram och utvecklingsförslag i syfte att upprätthålla en långsiktigt god planberedskap för bostäder.

Det finns ett samband mellan naturvistelse och välmående. Örebro kommun har en målsättning att verka för att den psykiska hälsan bland unga i kommunen förbättras. Även om kommunen pekar ut framför allt unga så finns även behov av insatser i den yrkesverksamma delen av befolkningen, såväl som bland de äldre. Stadsbyggnad har kontinuerlig bidragit till detta via arbeten med att skydda och utveckla den tätortsnära grönskan. Flera åtgärder har under året genomförts för att öka kulturreseptatet Karlslunds attraktivitet som betydelsefullt rekreationsområde. Genom sin placering har Karlslund cirka 30 000 kommuninvånare boende inom tre km och cirka 20 procent av dessa är barn och unga under 18 år vars förutsättningar till meningsfulla fritidsaktiviteter på detta sätt stärks. Etapp ett av renoveringen av Strömsborg har avslutats och en avsiktsförklaring har tecknats med en entreprenör om att driva café i byggnaden. Under året har både upphandling av etapp två genomförts och byggnadens interiöra dekormåleri har rengjorts och konserverats. Utvecklingen av ridanläggningen har påbörjats och byggnation av nytt stall, café, elev- och personalutrymmen samt åtgärder i befintliga byggnader startade under hösten. Arbetet bedrivs i nära samverkan med Örebro Fältrittklubb.

Kunskap om betydelsen av trygghetsfrågor och sociala hållbara lösningar är en viktig pusselbit inom samhällsplanering. Medarbetare inom nämndens verksamheter har god kunskap om dessa frågor, men en kraftsamling behövs i frågorna där ett bredare samtal mellan samhällsbyggnadskompetenser förs. Stadsbyggnad har tagit initiativ till att strukturera ett arbetssätt för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete och är representerade i BRÅ (Brottsförebyggande rådet) på ledningsnivå. Utbyte sker kontinuerligt även med Partnerskapet. En översyn av hur arbetet med sociala trygghetsfrågor kan intensifieras och effektiviseras pågår.

För att öka tryggheten i Örebro har nämndens verksamheter fokus på barnperspektivet och trafiksäkerhet i arbetet med trafikmiljöinvesteringar på allmän plats. Arbetet med huvudcykelstråk fortsätter för att få säkrare cykelbanor.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> - En analys har genomförts av trygghetsskapande åtgärder vid Järntorget. - Förbättringar av kulturresevatet Karlslund stärker dess attraktivitet som rekreativsområde. 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetet med trygghetsfrågor och social hållbarhet och samarbetsprocesser kring dessa bör fortsatt stärkas.

4.3.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kvaliteten inom vård och omsorg i Örebro ska vara hög och bemanningen ska öka. Antalet olika personer som besöker varje omsorgstagare inom hemvården ska minska

Samverkan mellan verksamheter och aktörer i arbetet med stöd, vård och service utgår ifrån individens behov och förutsättningar genom hela vårdkedjan

Välfärdens alla verksamheter jobbar med främjande och rehabiliterande insatser, samt förebyggande arbete

Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd

Örebro ska vara narkotikafritt och konsumtionen av andra beroendeframkallande medel ska minska. Miljöer där barn och unga vistas ska vara fria från narkotika

Ovanstående mål bedöms inte som relevanta för nämnden då de inte ligger inom ramen för uppdraget inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer

Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet

Örebro kommun har tillsammans med civilsamhällets aktörer en nollvision mot hemlöshet

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

- Barnkonventionen och barns rätt att ses som rättighetsbärare ska aktivt implementeras i hela kommunens organisation.
- Utifrån det arbete som görs med Effektiv samordning för trygghet och den nyligen framtagna brottsförebyggande strategin, ska den situationella och socialpreventiva samverkan med olika aktörer stärkas ytterligare för att öka tryggheten i Örebro.
- Möjliggöra för fler trygghetsboenden och platser på vård- och omsorgsboenden.
- Fler gruppboendestäder ska byggas enligt den framtagna standardmodellen, fler aktörer ska beredas plats att bygga gruppboendestäder och upphandlingar av platser ska ske.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Bidra i det kommunövergripande arbetet att ta fram en stödande struktur kring prövning av barnets bästa. Nästa steg i arbetet är att implementera det på förvaltningen.
Status: Slutförd. Stadsbyggnad har deltagit i det kommunövergripande arbetet som nu är slutfört.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta samarbetet kring Norra Ormesta leklandskap där slutfinishen görs 2022. Det är Tekniska förvaltningen som är projektledare och Stadsbyggnad samarbetspart.
Status: Slutförd
- **Nämndens åtagande:** En utredning kring Järntorget färdigställs under året med förslag på åtgärder framåt, bland annat utifrån att kunna skapa en större (upplevd) trygghet kring torget.
Status: Slutförd
- **Nämndens åtagande:** Skapa attraktiva och trygga stråk och mötesplatser i Hedens vatten- och rekreationslandskap. Projektet växer fram under 2022 och är ett samarbete mellan Stadsbyggnad och Tekniska förvaltningen.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Påbörja samarbetet med Tekniska förvaltningen kring Hjärstastråket för att binda ihop stadsdelarna med olika socioekonomiska olika situationer. Samarbetet är mycket viktigt utifrån trygghet och integration.
Status: Pågående. Arbetet är påbörjat och ska vara klart till hösten 2023.
- **Nämndens åtagande:** Utveckla Norra Oset och Rynningeviken till en ännu attraktivare mötesplats genom att tillskapa en möjlighet till att fika och äta i Stora Hjortstorps gård.
Status: Slutförd. Stora Hjortstorps gård invigdes för allmänheten före sommaren. En rastplats för allmänheten utanför gården har anlagts och stigar har restaurerats i samband med arbetet.
- **Nämndens åtagande:** Öka tryggheten på utsatta platser i markreservens bestånd.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Hantera de förslag till ökade insatser kopplat till social hållbarhet som presenterats under 2021.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Genomför en översyn av möjliga lösningar för ökad systematik i arbetet med social hållbarhet och trygghet, så som exempelvis införandet av checklistor.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Fortsatt arbete kring informationssäkerhet, genom att arbeta med punkterna i grundnivån i enlighet med kommunens metodhandbok för informationssäkerhet. Detta ska bidra till en tryggare informationshantering och kommun.
Status: Pågående. Följer kommunens utbildningsplan och handlingsplan.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 3:

- Utveckla norra Oset och Rynningeviken till en ännu attraktivare mötesplats.
Status: Slutförd. Stora Hjortstorps gård invigdes för allmänheten före sommaren. En rastplats för allmänheten utanför gården har anlagts och stigar har restaurerats i samband med arbetet.
- Årlig investeringspott för att främja barn och ungas trygghet i trafikmiljöer
Status: Pågående. Investeringar för trafiksäkra miljöer för barn genom cirkulationsplats och säkra passager vid Hjälmavägen och Norra Ormesta synkroniseras med exploateringsgenomförande och väntas bli klart under 2023.

4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet

4.4.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 4

Nämnden har bidragit till utveckling inom målområdet genom arbete med bostadsförsörjning, långsiktigt planarbete för verksamheter, samhällsfastigheter, grönstrukturer och ekosystemtjänster. I kommunens kontinuerliga bostadsförsörjningsarbete analyseras bostadsmarknadens utveckling och åtgärder identifieras för att tillmötesgå de behov som finns på bostadsmarknaden avseende exempelvis olika målgruppers behov och fördelningen av bostäders upplåtelseformer, typer och storlekar. Flera markförvärv har gjorts under året och det pågår förhandlingar gällande objekt både i centrala omvandlingsområden samt de mindre tätorterna. Planberedskap för bostadsförsörjningen pågår kontinuerligt med planprogram och utvecklingsförslag. Arbete med planprogram för Tybbleängen och Holmen pågår, liksom utvecklingsförslag för Pappersbruket.

Under året har en rapport om mobilitetshubbar tagits fram som visar på att en fungerande parkeringsmarknad förbättrar möjligheterna till att kunna bo på landsbygden och besöka eller arbeta i staden. Genomförande av pilotprojekt med pendlarparkering har fortsatt under 2022. Nämndens verksamheter har fortsatt samarbete med Trafikverket inom kommunikationsfrågor och i att synliggöra den regionala nyttan av en ny järnvägsförbindelse mellan Oslo och Stockholm vilket skulle stärka både Örebro kommuns position som attraktiv stad och likaså hela regionen. Den nya och snabbare järnvägsförbindelsen kan bidra till att fler företag önskar etablera sig i regionen, fler människor kan bo här samtidigt som de har möjligheter att arbetspendla vid behov och ökar förutsättningarna för besöksnäringen.

Genom naturvårdsarbetet skapas förutsättningar för fler att kunna ta del av naturupplevelser och närliggande turismmöjligheter. Under sommarhalvåret har Örebro kommun fortsatt utveckla turbotrafiken från Örebro till Björkö, Vinön och Katrinelund. Båtturerna har varit populära, sammantaget har 473 personer besökt Björkö (beläggning 86 procent). Under juli och delar av augusti kompletterades turena med destinationerna Vinön och Katrinelund vilka besöktes av 81 respektive 271 personer.

Närheten till attraktiva grönområden är en av de viktiga faktorerna när människor väljer var de ska bo visar allt fler studier. Nämndens verksamhet har arbetat för att skapa attraktiva gröna mötesplatser som ger goda möjligheter för hälsa och livskvalitet. Under året har arbetet med att anlägga ett nytt rekreationsområde vid det kommande Hedens bostadsområde inletts. Rekreationsområdet kommer att stärka både sociala och reglerande (exempelvis översvämningsskydd) ekosystemtjänster samt stärka den biologiska mångfalden i området. En process för utvidgning av naturreservatet Ekeby Ekshage och Markaskogens startade under året och avslutades i och med att Kommunfullmäktige godkände de två reservatutvidgningarna i november. I och med beslutet har ytterligare 168 hektar värdefull natur fått långsiktigt skydd och örebroarna har fått ett större rekreationslandskap att vistas i. Förvaltningen har beviljats markåtkomstbidrag för utvidgningen från Naturvårdsverket.

Karlslund är ett tätortsnära område med höga kulturmiljö- och rekreationsvärden och det finns goda möjligheter för många att ta sig till området. Under året har samråd skett inför att tillstånd för vattenverksamhet söks för byggnation av en gång- och cykelbro mellan Strömsborg och Hästhagen. Under året har även entrén till Hästhagen iordningställt i samverkan med KFUM som bedriver en stor barn- och ungdomsverksamhet i området. Arbete inför anpassning av Tegelmagasinet har påbörjats med syfte att Ovolins ska utvecklas till ett regionalt byggnadsvårdscentrum. Samverkan med Örebro länsmuseum

pågår och leder till att museet öppnar en filial i Anckarswärds magasin våren 2023. Arbetet med att säkerställa tjänligt badvatten i Hästhagen har fortsatt under året med DNA-spårning av bakterier i ledningsnätet uppströms Strömsborgs dagvattenutlopp.

I Latorp pågår restaurering av äldre odlingsmark som skapar en vacker närmiljö för boende där. En planterad granåker håller på att förvandlas till en blommande ängsmark. I Mark har en ny våtmark samt nya entrépunkter och stiganslutningar mot Markaskogens naturreservat påbörjats vilket kommer att öka den växande stadsdelens tillgängligheten till motionsspår, MTB-spår och möjligheten att uppleva Ässkogs kulturlandskap.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> - Båtturer till Björköns naturreservat har utvecklats med fler turer och med utvecklad trafik till Vinön och Katrinelund. - Attraktiva grönområden fortsätter att utvecklas bland annat vid kommande Hedens bostadsområde. - Naturreservatsutvidgningen av Ekeby Ekbage och Markaskogen har beslutats av Kommunfullmäktige. 	<ul style="list-style-type: none"> - Befolkningsutvecklingen behöver kontinuerligt analyseras för att möta behovet för olika bostäder. - Möjligheter för pendlarparkering och en fungerande parkeringsmarknad behöver fortsatt ses över.

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 4	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Antal personer i kommunens tomtkö/antal sålda småhustomter per år (kommunägd mark)	1386/25 =55	1813/26 =70	1667/1 =1667	Mäta
Antal sålda småhustomter per år (kommunägd mark)	25	26	1	Öka
Antal sålda flerbostadshustomter per år (kommunägd mark)	7	5	2	Mäta
Antal byggklara småhustomter till försäljning (kommunägd mark)	10	9	13	Öka
Markreserv, balansvärde (hektar)	11 753	11 614	11 607	Mäta
Bostäder som ska nyproduceras på årets sålda mark (kommunägd mark)	570	360	200	800
Behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning (befolkningsökning/2 personer per bostad)	643/2= 321	570/2= 285	1 099/2= 549,5	643/2= 321
Antal bostäder i planreserven (kommunägd mark)	-	3 600	4 400	Mäta
Utfall antal nyproducerade bostäder per år (kommun- och icke kommunägd mark)	844	759	1 400**	1 000***
Antal bostäder som adderas till planreserven utifrån årets lagakraftvunna detaljplaner (kommunägd mark)	-	75	230	1 000
Kommentarer till indikatorernas utfall				
* Utfall 2022 är beräknad utifrån prognostiserad befolkningsökning för 2022 (1 099). Målvärdet är beräknat på den dåvarande prognostiserade ökningen (1 317).				
** Gäller antalet färdigställda bostäder under året, en inbromsning av mängden bygglovsansökningar påverkar denna siffra först på sikt.				
*** Målvärdet utgår från indikatorn ovan angående behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning.				

4.4.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns boende- och livsmiljöer ska vara hälsosamma, trygga, säkra och skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor samt möjliggöra för kommunens invånare att leva ett gott liv oavsett var man bor

Örebro ska vara en sammanhållen stad med stadsdelar som kompletterar varandra och där vi aktivt arbetar för att minska barriärer

I ett växande Örebro motsvarar bostadsbyggandet, verksamheter och samhällsfastigheter befolkningsökningen och näringslivets behov

Örebro kommun upplevs som en attraktiv plats som lockar allt fler med efterfrågad kompetens

Genomföra insatser och fortsätta utveckla ett hållbart resande med klimatsmarta, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag

Örebro kommun ska präglas av platser som främjar skapande, rörelse, god folkhälsa och som stimulerar möten mellan människor

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

- Fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för prismässigt efterfrågade bostäder i hela kommunen.
- Fortsätta arbetet med att ge förutsättningar för byggnation av fler småhus.
- Fortsätta genomförandet av Bus Rapid Transit (BRT) tillsammans med Region Örebro län.
- Utveckla Örebros position som ledande logistiknav och säkerställa byggklar mark för etablering.
- Intensifiera arbetet med framtagandet av underhållsplaner i offentlig miljö.
- Utredda förutsättningarna för en mer effektiv och samordnad grönskötsel i hela kommunkoncernen.
- I dialog med offentliga aktörer, civilsamhälle och näringsliv ta fram utvecklingsplaner för Hjälmarens utveckling samt hela Kilsbergsområdet.
- Genomföra cykelfrämjande åtgärder för barn och unga.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Fortsätta och intensifiera det påbörjade arbetet med att ta fram underhållsplaner för offentliga miljöer för hela programområdet. Ett stort underhållsbehov finns med kommande reinvesteringar och det skärpta ansvaret för elsäkerhetsansvaret. När underhållsplanerna finns framtagna behöver de integreras i budgetprocessen.
Status: Pågående. För Stadsbyggnad rör det kvartersmark som kan anses vara offentlig plats (exempelvis idrottsplatsbelysning). Leverans av rapport sker 2023.

- **Nämndens åtagande:** Bidra i utredningen kring förutsättningarna för att skapa en kommundemensam och samordnad grönskötsel i hela kommunen.
Status: Pågående. Under 2022 gjordes en utredning tillsammans med extern konsult. Slutrapport levererades i december, och nästa steg blir att börja genomföra de föreslagna förändringarna.
- **Nämndens åtagande:** En utvecklingsstrategi för Kilsbergsområdet ska tas fram liknande den utvecklingsstrategi för Hjälmarens som det finns ett pågående arbete med. Kilsbergen ska upplevas som ett tillgängligt och attraktivt rekreationsområde för både örebroare och besökare. Arbetet avses finansieras genom portföljen *Den växande kommunen* och ska ske i samverkan med berörda nämnder inom programområdet samt berörda bolag i kommunkoncernen.
Status: Pågående. Strategi för utveckling av Hjälmarens som rekreationsområde antogs av PNS i juni. Gemensam strategi för Hjälmarens utveckling är på remiss under hösten med planerat antagande under januari-mars 2023. Framtagande av en utvecklingsstrategi för Kilsbergen pågår och ett samverkansprojekt har påbörjats för att nå en gemensam målbild och finna nya samverkansformer.
- **Nämndens åtagande:** Genomföra cykelfrämjande åtgärder för barn och unga i syfte att öka cyklingen. Trygghet, tillgänglighet och säkerhet i cykelmiljöerna ska prioriteras. Utbyggnad av gång- och cykelinfrastruktur med särskild fokus på barn och unga ska ske. Inkomna synpunkter från örebroare angående gång- och cykeltrafik ska omhändertas.
Status: Pågående. Görs i utvecklingen av nya områden och i enlighet med investeringsprogrammet, som dock inte innehåller särskilt avsatta medel för åtagandet för 2022, men genom överförda medel från 2021.
- **Nämndens åtagande:** Samarbeta med Tekniska förvaltningen kring Norra Ormesta lek- och spontanidrottslandskap och kring att skapa ett attraktivt grönt stråk med mötesplatser i Hjärstaskogen.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta arbetet med BRT-projektet och utbyggnation av infrastrukturen som krävs i samarbete med Region Örebro län.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Karlslund fortsätter under 2022 att utvecklas till ett av tätortens attraktivaste rekreationsområden. Under året implementeras en ny organisation för området där stora delar av ansvaret flyttas till fastighetsägaren Programnämnd samhällsbyggnad.
Status: Slutförd/pågående. Ny organisation är implementerad och arbetet med att utveckla Karlslund framåt är pågående genom bland annat utveckling av lekmiljö i Barnens trädgård och renovering av Strömsborg.
- **Nämndens åtagande:** Utvecklar arbetssätt för att jobba med Testbäddar och innovativ utveckling tillsammans med näringslivet för att hitta nya arbetssätt och tillämpningar för social och ekologisk hållbara städer tillsammans med de andra medelstora städer inom Östra Mellansverige.
Status: Slutförd, projektet beviljades medel till en förstudie som startas i början av 2023 i samarbete med Linköping kommun
- **Nämndens åtagande:** Ta fram en systematik för att föra över kunskaper och lärdomar som har uppstått i våra projekt som vi kan återanvända och bygga vidare på i andra utvecklingsprojekt (systematiskt innovationsarbete).
Status: Pågående. Förbättringsarbete för att skapa systematisk projektutvärdering pågår.

- **Nämndens åtagande:** Fortsatt bidra i arbetet med att verka för snabbare järnväg mellan Oslo-Stockholm ihop med Oslo-Sthlm 2:55 AB. Genomförandet av järnväg Oslo-Sthlm 2:55 förväntas medföra snabbare och mer miljövänliga resor till och från Örebro. Det förväntas även leda till en stärkt region utifrån ett arbetsmarknads- och boendeperspektiv.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Fördjupa analysen av behoven på Örebro kommuns bostadsmarknad. Arbetet bör ske brett och beakta flera aspekter av bostadsmarknaden samt utgå från det löpande bostadsförsörjningsarbetet.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Utveckla nya metoder för att åstadkomma olika och varierade typer av småhusbebyggelse.
Status: Pågående. Exploatering och Detaljplan arbetar gemensamt med frågan genom kommande markanvisningar och i större pågående detaljplaneprojekt.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta planering och byggande på landsbygden och kommunens mindre tätorter.
Status: Pågående

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 4:

- Pendlarparkeringar
Status: Pågående. Ett pilotprojekt är påbörjat i Björkhaga för byte mellan både cykel och buss samt mellan bil och buss.
- Årlig investeringspott för strategiska markförvärv som bidrar till att möjliggöra bland annat verksamhetsmark.
Status: Pågående, under 2022 förvärvades råmark och omvandlingsfastigheter till ett värde om 28 mkr, bla vid Attersta och i kv Gasklockan.
- Investeringar för att göra tätortsnära natur- och kulturresevat tillgängliga för barn och besökande.
Status: Slutförd. Bland annat har investeringar gjorts för utvecklad båttrafik från Naturens hus till Björkön, Vinön och Katrinelund samt för Barnens trädgård, renovering Strömsborg, utveckling ridanläggningen, nya stigar och rastplatser.
- Investeringar kopplade till ombyggnationen av Södra station.
Status: Vilande/framskjutet i tid. Projektet bedöms vara beroende av ett större inslag av investeringsmedel för att kunna fortlöpa och är därför vilande tills ett större utrymme i investeringsbudgeten finns. Arbetet pågår även med att undersöka möjlighet till statlig medfinansiering via stadsmiljöavtal
- Hedens rekreationslandskap påbörjas som i framtiden kommer skapa en mötesplats mellan blivande stadsdelarna Björkhaga, Björklunda och Heden.
Status: Pågående.
- Nytt stigsystem med grill- och rastplatser samt nya entrépunkter som sammanlänkar Ässkog med Markaskogen.
Status: Slutförd.

4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald

4.5.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 5

Nämnden har bidragit till målområdet genom ett gediget och fokuserat arbete. Nämndens verksamheter har under året bidragit till Örebro kommuns hållbarhetsprogram som ska främja kommunens förutsättningar att uppnå de globala målen i Agenda 2030.

Nämndens arbete har värnat om en långsiktig och god samhällsutveckling som ska begränsa klimatpåverkan samtidigt som fokus finns på klimatanpassning. Det pågår arbeten för att främja ekosystemtjänster. Det mest centrala för att nå målet är att bevara och skapa tillräckligt stora arealer av olika typer av grönstrukturer (exempelvis ängsmarker, äldre lövskogar) med tillräckligt hög ekologisk kvalitet. Kommunen arbetar med olika typer av restaureringar, kompensationer och kvaliteter för att bibehålla goda gröna strukturer och värden när staden utvecklas. Ett arbete med att restaurera utdikad skog och våtmark väster om Karlslund har genomförts under hösten. Genom att återvåta våtmarker som den väster om Karlslund minskar utsläppen av växthusgaser från marken samtidigt som hydrologi och ekosystem restaureras.

Under våren 2021 antogs handlingsplan för grönstrategins genomförande som listar prioriterade åtgärder som ska bidra till att nå målen. Arbete med flera av åtgärderna har pågått under året, däribland utveckling av ekosystemtjänster i planprocessen och ett förslag till grönytefaktor för kommunen. Grönytefaktorn är ett verktyg för att säkerställa stadsgrönska och öka stadens ekosystemtjänster i samband med nybyggnation. Grönytefaktorverktyget testas i Tamarinden.

Handlingsplanen tillsammans med den kommande strategin för naturvård och friluftsliv är viktiga verktyg för att arbeta med målen om biologisk mångfald framöver. Kommunen är en stor markägare och det är viktigt att utveckla kommunens förvaltning av skog och jordbruksmark så att den ännu effektivare styr mot ökad ekologisk och social måluppfyllnad. Strategin är planerad att antas under 2023.

En betydande del av marken kring Örebro stad är jordbruksmark, vilket gör att utvecklingen av staden kommer behöva ske på jordbruksmark. Detta för att säkra andra väsentliga samhällsintressen, såsom övergripande bostadsförsörjning och näringslivets möjlighet till utveckling. Samtidigt är jordbruksmark inom kommunen viktig för att kunna behålla och öka den inhemska livsmedelsförsörjningen, vilket på sikt kan minska klimat- och miljöpåverkan. En vägledning för hur jordbruksmark bör hanteras i fysisk planering har tagits fram och beslutats i programnämnden under året. Syftet med vägledningen är att den utifrån lagkraven i Plan- och bygglagen och Miljöbalken ska vara ett stöd i den fysiska planeringen i ärenden som behöver hantera markanvändningsbeslut på jordbruksmark. Förutom att vara ett stöd i handläggning av plan- och lovärenden utgör vägledningen även ett viktigt underlag inför framtagandet av kommande planeringsstrategi för översiktsplanen. Syftet är att det ska finnas tydliga ställningstaganden och trygga processer i avvägningen mellan intresset av jordbruksmarkens betydelse för livsmedelsförsörjningen och andra väsentliga samhällsintressen för att Örebro ska kunna fortsätta utvecklas hållbart.

Arbete pågår med att genomföra och följa upp åtgärderna i kommunens vattenplan. Under 2022 har arbete med flera åtgärder fortsatt, till exempel arbetet med vattenskyddsområde för Svartån, framtagandet av nya riktlinjer för dagvatten och

tillskapande av vandringsvägar i vattendrag som tidigare varit blockerade för fisk och andra vattenlevande arter.

Kommunens egenägda fastighetsbestånd utreds ur energisynpunkt med hjälp av ÖBO Omsorg som genomför kartläggning av de egna fastigheternas energieffektiviseringspotential. En lista har tagits fram med vilka fastigheter som har störst potential för energieffektivisering och tre objekt har kartlagts grundligt i en första pilotutredning. Förslag på effektåtgärder finns som kräver investeringar i fastigheterna och budget har beviljats för att kunna fortsätta kartläggningen men ytterligare investeringsmedel behövs för att förändra i beståndet. Kartläggningen och förslag på åtgärder fortsätter under kommande år.

Under året har det fortsatt skett ett samverkansarbete med akademien och andra lokala aktörer för utvecklandet av datadrivna processer. Nämndens verksamhet och universitetet leder samarbetsgruppen ”Ett sammankopplat Örebro”, tillsammans med kommunala fastighetsbolag, AI Innovations of Sweden, Kumbro vind med flera. Arbetet syftar till att ge verksamheten möjlighet att göra en gemensam omvärldsspaning kring smarta digitala lösningar för hållbara städer. Detta sker inom ramen för projektet Klimatneutrala Örebro 2030.

Stadsbyggnad har deltagit i att möjliggöra Sveriges första permanenta el-väg på E20 mellan Örebro och Hallsberg. Stadens unika position inom transport och logistik, både geografiskt och näringslivsmässigt, var avgörande för valet av sträckan genom Örebro län. Arbetet med elvägar är en del i målsättningen om ett fossilfritt transportsystem år 2045. Framöver finns det dock utmaningar i kommunen med elförsörjningen inom vissa områden. På kort sikt handlar det troligen om lokal överföringskapacitet och behovet av utökat ledningsnät. På längre sikt finns också risk för regionala eller nationella flaskhalsar i både produktion såväl som överföringskapacitet inom landet. I projekt Tamarinden prövas just nu helt nya lösningar för att på områdesnivå lagra och dela energi mellan de olika flerbostadshusprojekten. Ett konkret resultat blir att de så kallade effekttopparna, toppbelastningen på elnätet, kan sänkas med över en tredjedel. Om detta skalas upp till stadsdelsnivå kan det underlätta avsevärt för elförsörjningen.

För att minska klimatpåverkan per person bland kommuninvånarna arbetar verksamheten med olika typer av åtgärder inom *mobility management*, bland annat nudging och prova-på kampanjer. Inom EU-projektet Rena resan genomfördes cykelutmaningar med tävlingsinslag riktat mot företag lokaliserade intill BRT-stråket (etapp 1), en form av nudging genom markmålningar på cykelbana som genom utvärdering ansetts vara ett positivt inslag i stadsmiljön. Inom samma EU-projekt har en mobil cykelservice varit ute i olika stadsdelar vilket lett till att många trasiga cyklar har lagats vilket har fått positiv respons.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> - Arbete med att restaurera utdikad skog och våtmark väster om Karlslund har genomförts. - En vägledning för hur jordbruksmark bör hanteras i fysisk planering har tagits fram. - I projektet Tamarinden har två aktörer byggstartat under hösten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kommunens förvaltning av skog och jordbruksmark behöver fortsatt utvecklas så att den ännu effektivare styr mot ökad ekologisk och social måluppfyllnad.

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 5	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Antal åtgärder för vattenlevande organismer	2	5	1	3
Antal hektar – långsiktigt skydd/restaurerats för att få höga miljövärden (ett års fördröjning)	903	951	1 119	Öka
Antal kommunala naturreservat	21	21	21	21
Utveckling cykeltrafik (passager/dygn)	16 400	16 400*	13 000*	Öka
Utveckling biltrafik (passager/dygn)	139 200	110 000*	140 300*	Inte öka
Antal påstigande i kollektivtrafik (stadstrafik)	5 000 000	5 000 000	7 028 326	Öka
Kommentarer till indikatorernas utfall				
* Uppskattat värde då mätningarna inte har redovisat tillförlitliga resultat.				

4.5.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar**KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL**

Örebro kommun ska arbeta för att klimatbelastningen per person i Örebro ska vara på en nivå, som om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat

Örebro kommun ska fortsätta öka tillförseln av ny förnybar energi, utveckla energieffektiviseringsåtgärder samt öka andelen förnybar energi som används, med syfte att minska såväl kostnad som klimatpåverkan

Örebro kommuns vattenförekomster ska uppnå god status och dricksvattenresurserna ska vara långsiktigt trygga

Örebro kommun ska värna om och bidra till ökning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster genom att bevara och skapa tillräckliga arealer av olika typer av grönstruktur

Avfallet i Örebro kommun ska minska till mängd och farlighet samtidigt som återvinningen ska öka

Örebro kommun ska tydliggöra vad som krävs och arbeta för att uppnå miljömässiga och organisatorisk motståndskraft för de mest sannolika extrema väderhändelserna och ett förändrat klimat

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

- Arbeta för bred implementering av programmet för hållbar utveckling och inkludering av 2030-målen i ordinarie styrning, ledning och verksamhetsuppföljning. Örebro kommun ska också skapa förutsättningar för bildning för hållbar utveckling, med kunskapslyft och kompetensutveckling inom kommunkoncernen.
- Prioritera och intensifiera klimatarbetet för att nå målen till 2030 och 2050. Detta bland annat genom att utifrån framtagna nulägesanalys och koldioxidbudget ta fram ett förslag på handlingsplan och arbeta med prioriterade insatser för att minska Örebro kommuns klimatbelastning.
- Utveckla samverkan mellan näringsliv, civilsamhälle, offentlig sektor och akademien för att utbyta kunskap och gemensamt agera för att möta klimatutmaningen.
- Örebro kommun ska se över och tydliggöra förutsättningarna för livsmedelsförsörjning utifrån globala och nationella störningar i produktion och

leverans, samt skapa förutsättningar för en god samverkan inom kommunen och mellan samhällets aktörer avseende hållbar livsmedelsförsörjning.

- Fördjupa kunskapen om hur jordbruksmark hanteras i kommunens samhällsplanering.
- Fortsatt arbete med implementering av grönstrategin och genomförande av handlingsplanens åtgärder, bland annat genom utveckling av nya arbetssätt för hållbar samhällsplanering och stärkta ekosystemtjänster.
- Arbeta för biologisk mångfald genom att ta fram en strategi för naturvård och friluftsliv samt fortsätta arbetet med att skydda, restaurera och utveckla mark och vattenmiljöer.
- Fortsätta arbetet med att långsiktigt trygga vattenförsörjningen och säkra vattenledningssystemet nu och i framtiden. Detta bland annat genom att i samband med framtagande av underhållsplan för VA beräkna mängd och konsekvenser av läckage.
- Fortsätta arbetet med att kartlägga kommunens egna fastigheters energieffektiviseringspotential, samt utifrån ÖBOs energidelningsarbete/Tamarinden identifiera och beräkna potentiell klimatnytta vid utökad arbete inom egen koncern och i hela kommunen.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Under året ska Vägledning för byggande på jordbruksmark antas och implementeras inom berörda verksamheter.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** Fördjupa kunskapen om hur jordbruksmark hanteras i kommunens samhällsplanering, och utveckla samarbetet mellan Bygglov och Planeringsavdelningen och andra berörda förvaltningar i dessa frågor.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** Under året påbörja arbetet med Strategi för naturvård och friluftsliv.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** Under 2022 kommer aktiviteterna i handlingsplanen för Grönstrategi att implementeras.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Ett återvätningsprojekt väster om Karlslundsåsen startar för att stärka skogen som kolsänka och bidra till ett klimatpositivt Örebro med stärkt biologisk mångfald.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** Sträva mot att under 2022 uppnå Vattenplanens mål att ta bort tio vandringshinder för fisk och vattenlevande organismer.
Status: Pågående. Totalt åtta hinder är åtgärdade och två hinder är under planering.
- **Nämndens åtagande:** Utvidgning av naturreservatet Ekeby ekhage och Markaskogens naturreservat.
Status: Slutförd.

- **Nämndens åtagande:** Skapa Hedens vattenlandskap med våtmarker som kommer rena vattnet från åkerlandskapet.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** Restaurera ängar, hagar och skogsbete genom till exempel utökning av bete i Hässlebyskogen och Ekeby ekhage.
Status: Pågående. Utveckling av betet i Hässlebyskogen är slutförd, utvidgning av betet i Ekeby Ekhage kvarstår.
- **Nämndens åtagande:** Aktiv deltagande i projektet *Klimatneutrala Örebro 2030* som avser att växla upp arbetet med klimatomställningen – i såväl nya som befintliga stadsdelar. Syfte är att agera gemensamt med näringsliv, civilsamhälle och offentlig sektor för att möta klimatutmaningen.
Status: Pågående. Förvaltningen har rekryterat en projektledare med inriktning energi och hållbart byggande som började den 1 oktober vilket gör att arbetet inom projektet *Klimatneutrala Örebro 2030* har intensifierats under hösten.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta genomföra projektet Tamarinden med målsättning att klimat- och energiambitionerna kan förverkligas och nyttjas i andra projekt.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta implementera Program för hållbar utveckling i verksamheten, bland annat genom deltagande i framtagandet av indikatorer och mätmetoder för uppföljning samt genom inventering av ytterligare åtgärder för att säkra en måluppfyllelse till år 2030.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Under 2022 fortsätter arbetet med framtagande ny Trafikstrategi i syfte att stärka förutsättningarna för ett hållbart resande.
Status: Slutförd. Arbetet blev pausat i våras för att invänta ny mandatperiod. Arbetet återstartades i slutet av året för att kunna fortsätta under 2023.
- **Nämndens åtagande:** Bevaka Vätternvattenprojektet.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Riktlinjer för dagvattenhantering beslutas under 2022.
Status: Pågående. Avses beslutas under delår 1 2023.
- **Nämndens åtagande:** Samarbete med Örebro universitet inom projektet AIALL där vi utforskar hur AI kan tillämpas inom framtagandet av Grönytefaktorn vilket kan vara ett bra verktyg för att bland annat analysera vart vi kan genomföra förbättringsåtgärder som stimulerar ekosystemtjänster.
Status: Pågående. En intern arbetsgrupp har jobbat ihop med universitetet och arbetet avslutas i början av 2023
- **Nämndens åtagande:** Utvecklar arbetssätt för att jobba med Testbäddar och innovativ utveckling för att hitta nya arbetssätt och tillämpningar för social och ekologisk hållbara städer tillsammans med de andra medelstora städer inom Östra Mellansverige. Under hösten 2022 är stadsbyggnad med i en projektansökan till Tillväxtverket.
Status: Slutförd. Projektet beviljades medel till en förstudie som startas i början av 2023 i samarbete med Linköping kommun.
- **Nämndens åtagande:** Utveckla arbetssätt för framtagande av planeringsstrategi i enlighet med PBL och inom ramen för den kontinuerliga översiktsplaneringen. Det bidrar till uppfyllnad och implementering av Program för hållbar utveckling.

Status: Pågående. En arbetsgrupp startades under hösten och arbetet är nu i full gång.

- **Nämndens åtagande:** Utifrån resultat från uppföljning av översiktsplanen starta igång följduppdrag.

Status: Pågående. Utvecklingsförslag Glanshammar-Rinkaby är uppstartat.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 5:

- Anläggning av våtmarker.
Status: Pågående
- Restaurering av skoglig våtmark.
Status: Pågående.
- Anlägga skyddszoner mot vattendrag.
Status: Pågående
- Restaurering av Vinteråsens ängar.
Status: Pågående
- Färdigställande av ängs- och betesmarker i Ässkog och Markskogen.
Status: Pågående
- Utrivning av vattenhinder i Kilsbergen.
Status: Slutförd, sju vandringshinder totalt är åtgärdade i Kilsbergen.
- Hedens vattenlandskap.
Status: Pågående, två våtmarker anlagda.
- Frihuggning av naturvårdsträd
Status: Slutförd, cirka 1 ha i naturreservatet Derbol under 2022

4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro

4.6.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 6

För att bidra till målområdet om ett hållbart och resurseffektivt Örebro har nämnden under året fortsatt arbetet med att åstadkomma en balans i färdtjänstekonomin. Verksamheten har arbetat tillsammans med Region Örebro Län för att löpande diskutera kostnader och åtgärder för färdtjänsten. Under året har verksamheten ingått i en tjänstemannastyrgrupp för besparingar inom färdtjänsten som lämnat in förslag till vidare hantering i regionala samverkansorganisationen. Färdtjänstekonomin kommer från årsskiftet att hanteras på annat sätt inom den nya organisationen.

Ett annat arbete som pågår för att säkra en hållbart och resurseffektivt Örebro är de insatser som görs för att förbättra och säkra upp investeringsprocessen. Under året har en markant kostnadsökning för anläggningsbyggnation skett, vilket har gjort arbetet med prioritering bland investeringar både viktigare och svårare. Investeringsprogram för 2023 och 2024 ha tagits fram där det är uppenbart att investeringsramarna för kommande år minskar på grund av de finanspolitiska målen. Det har därför blivit tydligt att det kommer vara svårt att prioritera in de behov som finns för investeringar i investeringsprogrammet.

Lokaler är en stor del av kommunens resurser och för att stärka resurseffektiviteten ses möjligheten till samnyttjande av lokaler löpande över vid planering av nya lokaler. Nämndens verksamheter har samarbetat med lokalförsörjningsavdelningen och andra delar av verksamheten för att hitta förutsättningar för samutnyttjande.

Arbetet med ökad digitalisering fortsätter. Detta i syfte att uppnå högre kvalitet och högre effektivitet vilket kan frigöra resurser, som kan höja servicen gentemot medborgare och andra aktörer. Flera projekt har genomförts och pågår just nu, en del projekt inväntar start. Samtliga ska bidra till en mer datadriven samhällsbyggnadsprocess. Under året har verksamheten fokuserat på att utveckla organisationen för att skapa bättre förutsättningar för digitalisering, till exempel digitaliseringsforum som syftar till kunskapsutbyte mellan enheterna på Stadsbyggnad och att främja en enhetlig digitalisering för att förverkliga programområdets digitaliseringsstrategi. Digitaliseringsforumet hanterar nämndens interna processer och blir ett organisatoriskt verktyg. Förvaltningen har tillsammans med Digitaliseringsavdelningen under året påbörjat en ”Digital färdplan” som avser att tydliggöra strategier och prioriterade utvecklingsområden.

Nämndens verksamhet jobbar kontinuerlig med utvecklingen av en digital tvilling, i vilken informationsmängder länkas till en 3D-stadsmodell. För det nya området Tamarinden har Geodata i samarbete med andra utvecklat en 3D-modell för digitala studiebesök.

Under året har utvecklingen av öppna data bevakats. Öppna data är positivt för att kunna skapa så stor nytta av datan som möjligt. Dock kräver öppna data en ny finansieringsmodell för geodata, som idag är intäktsfinansierat.

Under året har verksamheten fortsatt arbetet med informationssäkerhet i enlighet med Örebro kommuns policy och metodhandbok för informationssäkerhet. Det är ett viktigt arbete för att säkerställa att den informationen som hanteras inom verksamheten hanteras enligt de lagar och förordningar som finns, framförallt i samspel med utvecklingen av mer öppen data.

Personal inom Stadsbyggnad har haft goda möjligheter att välja att delta digitalt eller fysiskt på möten i det som är det nya flexibla arbetslivet. Att arbeta hemifrån är en möjlighet som utformas i dialog mellan medarbetare och chefer. Nämndens verksamhet har inte sett ett produktionsstapp kopplat till att medarbetarna arbetar hemifrån, detta beror troligen på den robusthet som upparbetats i och med digitaliseringen och det aktivitetsbaserade arbetssättet som funnits på plats inom verksamheten sedan innan pandemin.

2019 lanserade Stadsbyggnad sitt eget Tillits- och kulturprogram som syftar till att skapa en god gemenskap och trygga medarbetare för att kunna leverera med kvalitet. I samspel med Tillits- och kulturprogrammet har även en plan för ledarskapsutveckling tagits fram, vilket syftar till att stärka ledarskapet i bland annat tillitskultur. Även arbetet med ”Säkra kompetensen” pågår, under 2022 har HR tagit fram en ny tidplan för analys, uppföljning och åtgärder.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> - Arbetet med ökad digitalisering fortsätter och digitaliseringsforum har utvecklats till att bli ett organisatoriskt verktyg. - Det nya flexibla arbetslivet tillåter en variation av arbetsformer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Fortsatt stort underskott i färdtjänstekonomin - Fortsatt kontinuerligt utvecklings- och prioriteringsarbete krävs för att förbättra och säkra upp investeringsprocessen.

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 6	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Andel enheter med HME-värde* på minst 78	67 %	58 %	75%	Öka
Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare (%)	58 %	46 %*	51%	Öka
HME-index	76	78	82	Öka
Kvinnor	74	77	82	Öka
Män	78	80	83	Öka
Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr (exkl reavinst mark) %	-6,3	-14,5	-9,5	>/=0
Varav Stadsbyggnad	7,5	7,5	4,0	>/=0
Kommentarer till indikatorernas utfall				
* Korrigerad				

4.6.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Nämnder och styrelser i kommunen ska säkerställa hög budgetföljsamhet

Örebro kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi, där varje nämnd och dess verksamheter bidrar till en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser

Örebro kommun ska arbeta nämndövergripande för att nå högsta möjliga resursnytta

Vid fördelningen av de ekonomiska medlen i kommunkoncernens olika verksamheter ska jämställdhet beaktas

Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

- Ta fram en fördjupad analys av befolkningsutvecklingen som speglar trender och långsiktiga konsekvenser för kommunens övergripande planering och kostnadsutveckling.
- Utifrån genomförd befolkningsanalys utveckla välfärden utifrån ökande och/eller förändrade behov.
- Fortsätta att utvärdera kommunens krishantering och förändrade arbetssätt med anledning av coronapandemin samt skapa stärkt beredskap för pandemier.
- Genomföra en jämlikhets- och jämställdhetsanalys av hur Örebro kommuns resurser används för att stärka förutsättningarna för ökad jämlikhet och jämställdhet.
- De ekonomiska, sociala och ekologiska hållbarhetskraven ska ytterligare stärkas i upphandlingsprocessen.
- Formera en ny förvaltningsorganisation som kan ge ett ändamålsenligt stöd till Kommunstyrelsen och de nya nämnderna.
- Underlätta för delningsekonomi och återanvändning för verksamheter och medborgare i kommunen.
- Utredda förutsättningar för att upprätta ett arbetsmiljöbokslut i Örebro kommun.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen:**

- **Nämndens åtagande:** Arbetet med att få en budget i balans för färdtjänstekonomin ska fortsätta. Arbetet sker i nära samverkan med Region Örebro län.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** Arbeta med utveckling och förtydligande kring driftskostnadskonsekvenser i planering och projektering.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** Vidareutveckling av den systematiska verksamhetsutvecklingen som sker genom digitaliseringsforumet på Stadsbyggnad, detta ska leda till effektivare processer och arbetssätt.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta arbetet med investeringsprocess enligt framtagen utvecklingsplan i syfte att inom programområdet uppnå bättre samordning, resursutnyttjande, tydligare prioriteringar och ökat genomförande. Behovet av samordning kvarstår när programnivån försvinner.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Följa den framtagna utvärderingen för kommunens krishantering och dra nytta av erfarenheter från ett förändrat arbetssätt in i den successiva återgången.

Status: Slutförd. Förvaltningens ledning har genomfört kontinuitets- och omfallsplanering utifrån framtagna scenarion.

- **Nämndens åtagande:** Beakta de ekonomiska, sociala och ekologiska hållbarhetskraven när vi tar fram upphandlingsunderlag inom programområdet.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Öka fokus på samordning under 2022 när nya förvaltningsorganisationen tas fram. Det gäller både samordning inom programområdet, till exempel runt samhällsbyggnadsprocessen och investeringsprocessen, samt samordning med andra förvaltningar och externa aktörer som de kommunala bolagen och i kontakterna med näringslivet. Goda erfarenheter från samordning inom programområdet ska säkras in i den nya förvaltningsorganisationen.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** Stärkt information gällande grundläggande frågor kopplat till chefskapet, till exempel fördelning av arbetsmiljöuppgifter, innebörd av SAM-mål samt OSA-mål.
Status: Slutförd. Presentationsmaterial har tagits fram med syfte att beskriva de olika delarna i SAM samt underlätta för chefer att göra rätt i sina arbetsmiljöuppgifter.
- **Nämndens åtagande:** Följa upp arbetsmiljön utifrån den successiva återgången till kontoret samt det nya flexibla arbetslivet.
Status: Slutförd. Uppföljning skett löpande via arbetsplatsträffar och chefsmöten. Likaså anpassar ledningen mötesstruktur för förvaltningen kontinuerligt.
- **Nämndens åtagande:** Utredda behov av driftsbudget för exploateringsverksamheten.
Status: Slutförd. Inarbetad i budgetprocessen för 2023.
- **Nämndens åtagande:** Ta fram ett övergripande styrdokument för exploateringsverksamheten.
Status: Pågående. Avses beslutas under delår 1 2023.

5 Analysunderlag – ekonomi

Årets resultat – ekonomi

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet uppvisar ett samlat utfall på -124,7 mnkr vilket ger en avvikelse på -9,5 mnkr mot budget.

Kollektivtrafiken redovisar ett underskott mot budget på 20,0 mnkr där färdtjänsten står för hela underskottet. Resandet med färdtjänst har öka med knappt 25 000 resor jämfört med 2021 men är lägre än innan Coronapandemin. Högre drivmedelspriser bidrar till ökade kostnader, men ger ändå en lägre kostnad per resa än 2020 och 2021.

Mark och fastigheter redovisar ett överskott på 6,5 mnkr vilket främst tillhör Kultur- och fritidsfastigheter som haft förseningar i sina arbeten till följd av upphandlingar och materialbrist.

Stadsbyggnad har ett överskott mot budget på 4,0 mnkr främst till följd av lägre personalkostnader än budgeterat.

Nettokostnaden, summan av intäkter och kostnader, har öka med 12,0 mnkr jämfört mot 2021, eller 11 procent. Störst ökning finns inom Stadsbyggnad där nettokostnaden ökat med 25 procent, vilket ger en ökning på 10,9 mnkr. Orsaken är främst lägre interna intäkter tillsammans med högre personal- och fastighetskostnader. Även Färdtjänstens nettokostnad har ökat till följd av högre drivmedelspriser och fler resor. Ökningen uppgår till 8,3 mnkr, eller 9 procent. Mark och fastigheter har minskat sin nettokostnad med 4,6 mnkr till följd av högre intäkter gällande exploatering.

Genomförda *investeringar* uppgår till 225,2 mnkr, vilket är 79 procent av budgetanslaget och flertalet planerade investeringar har genomförts. Vissa fördyringar till följd av materialbrist har uppkommit där upphandlingar skett under andra halvan av året.

Effektivisering

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet tilldelades inte något riktat effektiviseringsuppdrag för 2022. Dock uppmanades nämnden att, om behov finns, genomföra effektiviseringsåtgärder för att uppnå/närma sig en ekonomi i balans samt att fortsätta jobba med möjliga effektiviseringar framåt då det enligt plan för budget 2023 ligger ett generellt effektiviseringskrav i kommunens budget.

Den främsta utmaningen för en ekonomi i balans för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet avser ekonomin för färdtjänsten där verksamheten upplever att ramkompensation inte skett i samma omfattning som prisökningarna och därmed har färdtjänsten redovisat stora underskott under flera år.

Även intäkterna för tomträttsavgälden och skogsavverkningen orsakar problem för att nå en budget i balans eftersom dessa intäkter inte är direkt kopplade till kostnader i driften.

5.1 Enheternas ekonomiska resultat

Programnämnds samhällsbyggnads egen verksamhet omfattar en budget på 115,2 mnkr. Utfallet för 2022 uppgår till 124,7 mnkr vilket ger ett underskott på 9,5 mnkr där Mark och fastigheter har ett överskott på 6,5 mnkr och Stadsbyggnad har överskott på 4,0 mnkr medan Kollektivtrafiken redovisar ett underskott på 20,0 mnkr.

Enhet Belopp i tkr	2022			2022 Avv Budg o Utf	Förändr tkr 2021 o 2022	Förändr% 2021 o 2022
	2021 Bokslut	Utfall Ack dec	2022 Budget			
Kollektivtrafik	-62 526	-68 151	-48 185	-19 966	-5 625	9
Färdtjänst	-52 931	-61 205	-41 276	-19 929	-8 274	16
Stadstrafik inkl flextrafik	-9 595	-6 946	-6 909	-37	2 649	-28
Mark och fastigheter	-5 557	-959	-7 414	6 455	4 598	-83
Markreserv, skog, naturvård, bostadsrätter	-23 365	-24 442	-25 411	969	-1 077	5
Tomträtter	17 225	16 897	17 694	-797	-328	-2
Kultur- och fritidsfastigheter	583	6 589	303	6 286	6 006	1 030
Miljöinvesteringar	0	-4	0	-4	-4	-
Stadsbyggnad	-44 660	-55 587	-59 625	4 038	-10 928	24
Nettokostnad	-112 743	-124 698	-115 224	-9 473	-11 955	11

Budget med minustecken framför avser kostnadsbudget, och budget utan minustecken avser budget i form av intäktskrav.

Utfall med minustecken framför avser utfall i form av förbrukade kostnader.

Utfall utan minustecken avser utfall där intäkter överstiger kostnader.

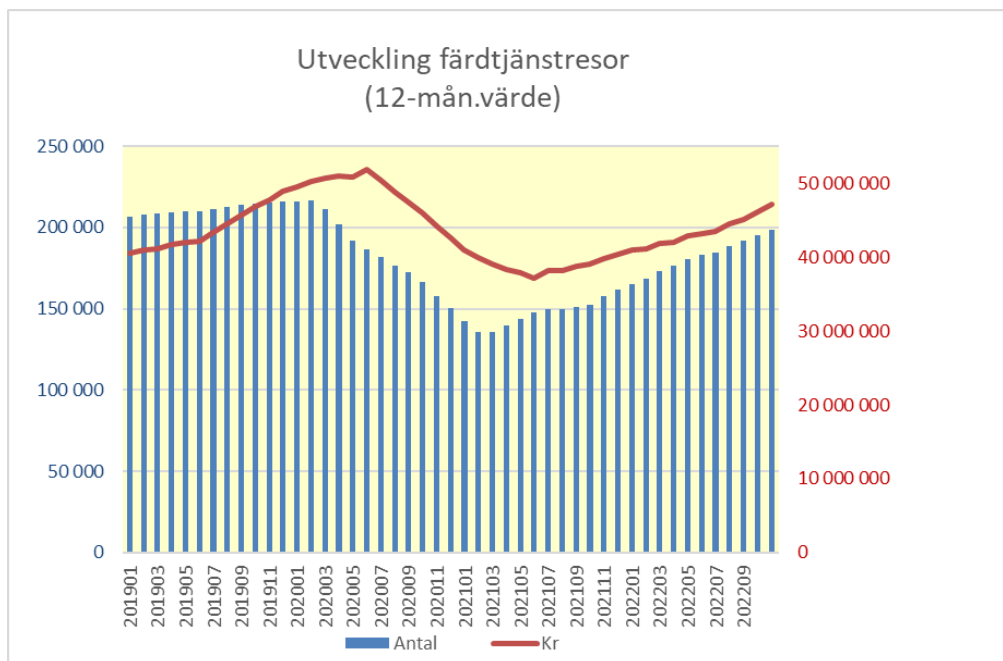
Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken visar en samlad negativ avvikelse för 2022 på 20,0 mnkr, vilket i stort hänförs till färdtjänsten och kostnaden för resor och administration. Övriga delar inom kollektivtrafiken som avser kapitalkostnader för kollektivtrafikinvesteringar såsom hållplatser, kostnader för underhåll av hållplatser, driftskostnader kopplat till resecentrum och lokalkostnader för Södra station visar ett utfall i balans med budget.

Kollektivtrafik Bruttoredovisning (tkr)	2022			2022 Avv Budg o Utf	Förändr tkr 2021 o 2022	Förändr% 2021 o 2022
	2021 Bokslut	Utfall Ack dec	2022 Budget			
SPKF Färdtjänst	-52 931	-61 205	-41 276	-19 929	-8 274	16
SPKL Linjetrafik	-9 595	-6 946	-6 909	-37	2 649	-28
Nettokostnad	-62 526	-68 151	-48 185	-19 966	-5 625	9

Färdtjänsten

I verksamhetsplanen redovisades för en beräknad negativ avvikelse motsvarande 13,1 mnkr för färdtjänsten 2022. Underskottet för året slutade på 20,0 mnkr då kostnaden ökade med 8,3 mnkr, eller 16 procent, jämfört med 2021, bland annat till följd av ökade drivmedelspriser men även till följd av att färre resor genomfördes 2021 till följd av pandemin och de restriktioner som gällde då.

Den genomsnittliga kostnaden per resa, enligt utfallet januari till och med november, är lägre än 2021 års utfall trots högre drivmedelspriser. Detta är positivt då det visar på att kostnadsutvecklingen främst beror på fler resor jämfört mot föregående år än på annan bakomliggande orsak.

Kostnad per resa	
År	Kr/resa
2019	228
2020	292
2021	252
2022	239

Stadstrafik

Linjetrafikens utfall visar ett resultat i balans med budget. Utfallet för kommunens åtagande som relaterar till stadstrafiken visar på ett resultat i balans med budget. Kostnaderna rör bland annat el-abonnemang för el till väderskydd och driftkostnader för föraråletter, där det senare kommer flytta till Region Örebro läns trafikutförare efter 23 januari 2023 då driftavtalet kommunen haft sedan tidigare går ut.

Mark och fastigheter

Mark och fastigheter redovisar ett överskott mot budget på 6,5 mnkr där kultur- och fritidsfastigheter står för nästan hela överskottet. Den totala nettokostnaden har minskat med 4,6 mnkr.

Mark Bruttoredovisning (tkr)	2022		2022 Avv Budg o Utf	Förändr tkr		
	2021 Bokslut	Utfall Ack dec		2021 o 2022	Förändr% 2021 o 2022	
Markreserv, skog, naturvård, bostadsrätter	-23 365	-24 442	-25 411	969	-1 077	-31
Tomträtter	17 225	16 897	17 694	-797	-328	-2
Kultur- och fritidsfastigheter	583	6 589	303	6 286	6 006	1 030
Miljöinvesteringar	0	-4	0	-4	-4	-
Nettokostnad	-5 557	-959	-7 414	6 455	4 598	-83

Markreserv

Utfallet för verksamheten markreserven visar ett överskott på 1,4 mnkr främst till följd av lägre köp av underhåll och reparationer.

Avvikelsen i form av lägre intäkter uppkom i och med ett systemfel i fastighetssystemet vid indexerung och genererar en negativ prognos då åtgärder avseende kostnader för utredningar/förberedande arbeten/rivningskostnader för fastigheter i dåligt skick inför exploatering och som inte går att hyra ut eller där fastigheterna utgör fara för allmänheten hade planerats genomföras för dessa pengar.

Skog

Skogsverksamheten redovisar ett underskott på 1,7 mnkr för 2022 på grund av lägre intäkter för avverkning där verksamheten har ett avkastningskrav på 1,6 mnkr. Underskottet beror på att stora uttag gjorts de senaste åren på grund av barkborre, vilket har påverkat utrymmet att avverka 2022, dessutom har nästan ingen avverkning för exploatering skett eller planeras i närtid. Bedömningen är att det finns skäl att vara försiktig med avverkning av kvarvarande äldre skog och därmed ses inte heller samma möjlighet att uppnå tidigare års intäktsnivåer.

I verksamhetsplanen för 2022 lyftes intäkterna från skogsavverkning som en utmaning från 2022 och framåt och att kunna fortsätta uppnå den historiska nivån på ett netto på 1,6 mnkr som finansierar del av nämndens verksamhet. Det bedöms som svårt att avverka i lika stor utsträckning som senaste åren och samtidigt behålla balansen mellan produktions- och rekreativvärden.

Naturvård

Naturvårdens driftverksamhet uppvisar en positiv budgetavvikelse på 1,7 mnkr. Verksamhetens intäkter visar ett överskott på 2,2 mnkr i form av driftsbidrag och försäkringsersättningar medan kostnader i form av verksamhet och tjänster redovisar ett underskott.

Bostadsrätter

Årets resultat för Bostadsrätterna uppvisar ett underskott på 0,5 mnkr, vilket beror på högre kostnader för utfört underhåll än planerat då det är svårt att i förväg uppskatta behov av akuta åtgärder i form av bland annat skadegörelse.

Tomträtter

Tomträttsavgäldens budget för 2022 uppgår till 17,7 mnkr, vilket därmed finansierar motsvarande inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet. Resultatet för 2022 uppvisar ett utfall på 16,9 mnkr, vilket innebär en negativ avvikelse på 0,8 mnkr. Avvikelsen beror på lägre intäkter för hyror och arrenden.

Årets försäljning av tomträtter uppgår till 44 tomträtter till ett värde av 22,8 mnkr, detta ger en reavinst på 18,1 mnkr. Avkastningskravet på 20 mnkr har därmed inte uppnåtts. En möjlig orsak till lägre försäljning kan vara att räntan höjts. I och med att den årliga försäljningen under en längre tid överstiger antalet nya tomträtter samt att den reglering av avgälderna som görs årligen inte täcker det intäktsstapp som försäljningarna genererar gör att intäkterna minskar. Detta lyftes som en utmaning i verksamhetsplanen för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet att hantera inför 2022. Det hänger ihop med det avkastningskrav på försäljning av tomträtter motsvarande 20 mnkr som verksamheten har haft under de senaste åren, och så även för 2022.

Avkastningskravet ställer krav på försäljning av tomträtter och nu har en kritisk nivå nåtts för hur stora intäkter i form av årliga avgälden kvarvarande bestånd fortsättningsvis kommer att kunna ge i relation till hur det har sett ut under de senaste fem åren. Om avkastningskravet ska fortsätta ligga på 20 mnkr och Örebro kommun ska fortsätta ha den tillåtande inställningen till friköp som kommunen historiskt haft kommer budgeten

för nämnden behöva regleras med den motsvarande intäktsminskning från avgälden som årligen beräknas till följd av försäljningar (se Sam 857/2019).

Kultur- och fritidsfastigheter

Kultur- och fritidsfastigheter uppvisar en positiv avvikelse på 6,3 mnkr. Överskottet avser främst förseningar gällande planerade åtgärder inom reparationer och underhåll där upphandling dragit ut på tiden. Detta har även medfört förseningar i projekt och genererat ett överskott inom interna kapitalkostnader.

Stadsbyggnad

Stadsbyggnad redovisar ett överskott på 4,0 mnkr där främst lägre personalkostnader bidrar till överskottet.

Stadsbyggnad Bruttoredovisning (tkr)	2022			2022 Avv Budg o Utf	Förändr	
	2021 Bokslut	Utfall Ack dec	2022 Budget		tkr 2021 o 2022	Förändr% 2021 o 2022
Stab och ledning	618	-6 149	-5 449	-701	-6 767	-12
Planeringsavdelningen	-28 906	-28 275	-33 731	5 456	631	-2
Bygglovsavdelningen	-335	-368	-361	-7	-33	10
Mark och Exploateringsavd.	-16 036	-20 795	-20 085	-710	-4 759	30
Nettokostnad	-44 660	-55 587	-59 625	4 038	-10 928	24

Stab och ledning

Stab och ledning visar en negativ avvikelse mot budget på 0,7 mnkr där interna OH-intäkter orsakar obalans mot budget i och med omorganisationen av Lokalförsörjningsenheten.

Planeringsavdelningen

Planeringsavdelningen uppvisar ett överskott på knappt 5,5 mnkr där personalkostnader och övriga kostnader visar överskott mot budget medan försäljning av kartor redovisar ett underskott.

Bygglovsavdelningen

Bygglovsavdelningen redovisar ett utfall i balans då över- eller underskott redovisas mot Byggnadsnämnden.

Mark- och exploateringsavdelningen

Mark- och exploateringsavdelningen uppvisar ett underskott mot periodens budget på totalt 0,7 mnkr. Det finns både positiva och negativa avvikelser i utfallet både gällande intäkter och kostnader som i viss mån samvarierar. Vakanta tjänster bidrar till ökat behov av konsulttjänster som är bidragande till underskottet.

Exploatering

Resultatet för 2022 som genererats från exploateringsverksamheten uppgår till 78,8 mnkr. Det fördelar sig på resultat från exploateringsfastigheter motsvarande 60,6 mnkr efter avdrag med 13,4 mnkr för försäljningsomkostnader. I resultatet ingår även exploateringsersättningar på 18,2 mnkr. Resultatet från exploateringsfastigheterna fördelar sig på försäljningar och avslut avseende bostäder med 22,4 mnkr, och för verksamhetsfastigheter 50,7 mnkr. Andra resultatpåverkande händelser i form av till exempel viten och avhopp från reservationer uppgår till knappt 1 mnkr och summeras även de till resultatet.

Avkastningskravet om 65 mnkr, som uttrycks exklusive exploateringsersättningar, är därmed inte uppfyllt. Sett i ett vidare perspektiv är anledningen till detta det rådande världsläget med oro inom räntemarknaden och byggindustrin, med brist på både råvaror och entreprenörer samt ökade priser inom alla delar av byggindustrin. En direkt anledning till att avkastningskravet inte uppfylls är att ett köpekontrakt, som måste ligga till grund för slutfakturerings, av större summa försvann på posten de sista veckorna på året, vilket ledde till att försäljningen inte kunde avslutas innan årsskiftet.

Resultatet överförs i sin helhet till Kommunstyrelsen.

5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

Intäkts- och kostnadsutvecklingen visar förändringen mellan innevarande och föregående år för att visa på orsaker till ökad eller minskad nettokostnadsutveckling.

Intäkterna har ökat med totalt 1,5 mnkr eller 0,5 procent från 2021 till 2022 medan kostnaderna har ökat med 13,5 mnkr eller 3,2 procent. Det gör att nettokostnaden har ökat med 12,0 mnkr, vilket motsvarar 10,6 procent.

Bruttoredovisning (tkr)	2021 Bokslut	2022		2022 Avv Budg o Utf	Förändr	
		Utfall Ack dec	2022 Budget		tkr 2021 o 2022	Förändr% 2021 o 2022
Summa intäkter	305 932	307 470	290 509	16 961	1 538	0,5
Inköp tillg o vhet samt bidrag	-194 062	-205 717	-179 889	-25 828	-11 655	6,0
Personalkostnader	-80 119	-84 829	-99 170	14 341	-4 710	5,9
Lokalhyror	-35 491	-37 002	-35 880	-1 123	-1 511	4,3
Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-69 064	-67 173	-63 178	-3 995	1 892	-2,7
Övriga kostnader	-39 939	-37 447	-27 617	-9 831	2 491	-6,2
Summa kostnader	-418 675	-432 168	-405 733	-26 435	-13 493	3,2
Nettokostnad	-112 743	-124 698	-115 224	-9 473	-11 955	10,6

Kollektivtrafik

Kollektivtrafikens nettokostnad har ökat med 5,6 mnkr jämfört med föregående år.

Kollektivtrafik Bruttoredovisning (tkr)	2021 Bokslut	2022		2022 Avv Budg o Utf	Förändr	
		Utfall Ack dec	2022 Budget		tkr 2021 o 2022	Förändr% 2021 o 2022
Färdtjänst						
Summa intäkter	1 810	1 990	1 900	90	180	10
Inköp tillg o vhet samt bidrag	-40 097	-49 024	-33 176	-15 848	-8 926	22
Övriga kostnader	-14 644	-14 171	-10 000	-4 171	473	-3
Summa kostnader	-54 741	-63 195	-43 176	-20 019	-8 454	19
Nettokostnad Färdtjänst	-52 931	-61 205	-41 276	-19 929	-8 274	29
Stadstrafik						
Summa intäkter	121	1 230	0	1 230	1 110	920
Inköp tillg o vhet samt bidrag	-2 571	-6 342	-5 111	-1 231	-3 771	147
Lokalhyror	-305	-345	-305	-40	-40	13
Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-2 060	-1 144	-1 303	159	916	-44
Övriga kostnader	-4 780	-345	-190	-155	4 435	-93
Summa kostnader	-9 716	-8 176	-6 909	-1 267	1 539	23
Nettokostnad Stadstrafik	-9 595	-6 946	-6 909	-37	2 649	-28
Nettokostnad Kollektivtrafik	-62 526	-68 151	-48 185	-19 966	-5 625	9,0

Färdtjänsten har ökat sin nettokostnad med 8,3 mnkr vilket motsvarar 29 procent. Ökningen beror både ökat antal resor och högre drivmedelspriser.

Stadstrafiken har minskat sin nettokostnad med 2,6 mnkr för perioden där intäkterna i form av driftsbidrag ökat medan kostnaderna minskat. Kapitalkostnaderna, som redovisas inom Inköp tillgångar och verksamhet samt bidrag, minskar liksom kostnader för transporter, som återfinns inom Övriga kostnader, minskar till följd av att flextrafiken lades ner från januari 2022.

Mark och fastigheter

Inom mark och fastigheter återfinns den kommunala markreserven och andra egenägda fastigheter, dessa enheter medför att intäkterna kan variera mellan åren. Totalt har nettokostnaden minskat med 4,6 mnkr jämfört med 2021 där intäkter i form av bland annat bostads- och lokalhyror samt försäljning av virke ökat.

Mark och fastigheter Bruttoredovisning (tkr)	2022		2022		Förändr	
	2021 Bokslut	Utfall Ack dec	2022 Budget	Avv Budg o Utf	2021 o 2022	Förändr% 2021 o 2022
Summa intäkter	142 777	147 312	147 134	178	4 535	3
Inköp tillg o vhet samt bidrag	-58 651	-62 652	-65 429	2 778	-4 000	7
Lokalhyror	-27 452	-28 055	-27 511	-544	-603	2
Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-58 432	-53 939	-60 190	6 251	4 493	-8
Övriga kostnader	-3 799	-3 627	-1 418	-2 209	172	-5
Summa kostnader	-148 334	-148 272	-154 548	6 276	62	0,0
Nettokostnad	-5 557	-960	-7 414	6 455	4 597	-82,7

Kostnaderna uppgår totalt till samma nivå som 2021. Interna kapitalkostnader har ökat medan mindre reparationer i fastighet har minskat, vilket är rimligt då större arbeten tidigare år ökat kapitalkostnaderna och ger ett lägre underhållsbehov 2022.

Stadsbyggnad

Inom stadsbyggnad har den totala nettokostnaden ökat med 10,9 mnkr, eller 25 procent, jämfört med förra året.

Stadsbyggnad Bruttoredovisning (tkr)	2022		2022		Förändr	
	2021 Bokslut	Utfall Ack dec	2022 Budget	Avv Budg o Utf	2021 o 2022	Förändr% 2021 o 2022
Summa intäkter	161 224	156 938	141 475	15 463	-4 287	-2,7
Inköp tillg o vhet samt bidrag	-92 742	-87 699	-76 173	-11 526	5 043	-5,4
Personalkostnader	-80 119	-84 829	-99 170	14 341	-4 710	5,9
Lokalhyror	-7 734	-8 602	-8 064	-538	-868	11,2
Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-8 573	-12 090	-1 685	-10 405	-3 517	41,0
Övriga kostnader	-16 716	-19 305	-16 009	-3 296	-2 588	15,5
Summa kostnader	-205 884	-212 525	-201 100	-11 425	-6 641	3,2
Nettokostnad	-44 660	-55 587	-59 625	4 038	-10 928	24,5

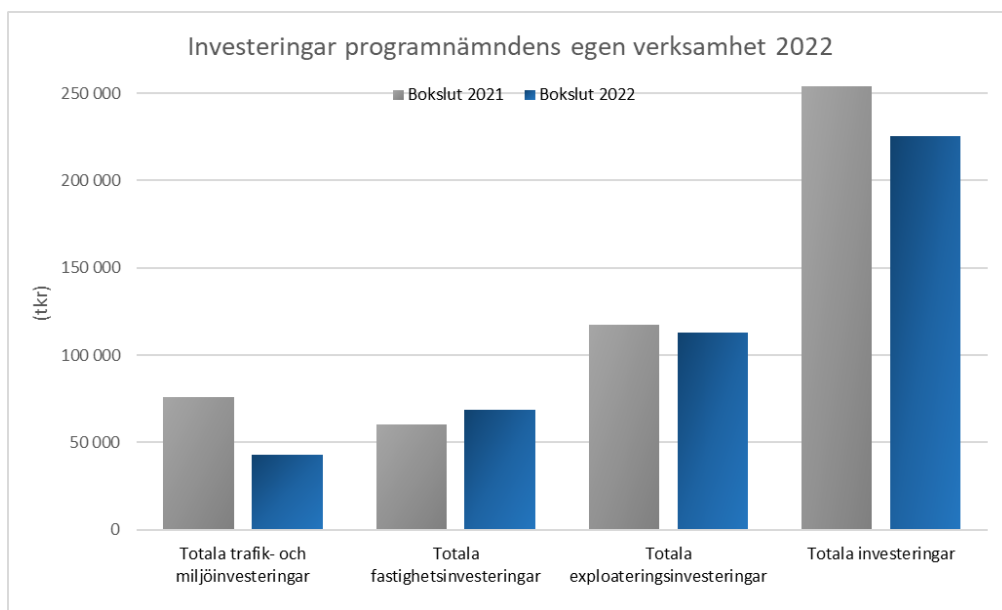
Intäkterna har minskat med 3 procent till följd av lägre försäljning av kartor samt interna kostnader i form av intern tidskrivning och interna OH-intäkter minskat medan övriga ersättningar i samband med exploatering ökat.

Kostnaderna har ökat med 3 procent jämfört med föregående år. Endast interna kostnader så som tidskrivning och OH-kostnader har minskat bland annat till följd av

omorganisationen av Lokalförsörjningsenheten. Fastighetskostnader inom exploatering är den post som ökat mest övriga kostnadslag har mindre ökning.

5.3 Investeringar

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets beslutade budgetanslag för investeringar 2022, inklusive överförda medel från 2021, uppgår till 318,0 mnkr varav 78,6 mnkr är överfört från 2021. Det totala utfallet 2022 uppgår till 225,2 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning på 71 procent av det totala skattefinansierade investeringsanslaget. Flera investeringar är påbörjade men har inte avslutats och aktiverats, och kostnaderna finns därmed inte med i redovisningen.

Den totala kostnaden för investeringar är lägre 2022 än 2021 där främst investeringar gällande trafik och miljö minskat.

Investeringar – trafik och miljö

Den totala budgeten för trafik- och miljöinvesteringar uppgår till 74,9 mnkr. Totalt har investeringar för 43,2 mnkr färdigställts under året, vilket motsvarar 58 procent av budget.

Trafik- och miljöinvesteringar (tkr)	2022		2022		Förändr	
	2021 Bokslut	Utfall Ack dec	2022 Budget	Avv Budg o Utf	tkr 2021 o 2022	Förändr% 2021 o 2022
Gatuinvesteringar						
Trafikinvesteringar	-5 387	-3 549	-15 856	12 307	1 838	-34,1
Kollektivtrafik	-41 495	-7 624	-11 062	3 438	33 872	-81,6
Stadsmiljö	-148	-2 001	-5 616	3 615	-1 853	1 253,7
City	-3 808	-4 906	-11 494	6 588	-1 099	28,9
Skattefinansierade exploateringsinvesteringar	-12 696	-8 930	-12 622	3 692	3 766	-29,7
Summa gatuinvesteringar	-63 533	-27 010	-56 650	29 640	36 523	-57,5
Kulturmiljövårdsinvesteringar						
Kulturmiljövårdsinvesteringar	-7 444	-3 471	-3 956	485	3 974	-53,4
Naturvårdsinvesteringar						
Naturvårdsinvesteringar	-4 844	-8 770	-9 558	788	-3 926	81,1
Miljöinvesteringar						
Åstaden	-440	-3 932	-4 743	811	-3 492	794,4
Totalt trafik- och miljöinvesteringar	-76 261	-43 182	-74 907	31 725	33 079	-43,4

Trafikinvesteringar

Under 2022 har nedan objekt färdigställas till en total kostnad av 3,5 mnkr:

- GC-passage vid Olaus Petri-skolan
- GC-bana vid kv Lagerhuset, bidrag till exploateringen
- Nya Cykelparkeringar på flera platser i centrala Örebro, bl.a. på Klostergatan väster om Teaterplan
- Sista delarna av projektet SmartPrio / bussprioritering i trafiksignaler blev klara under 2022.

Kollektivtrafikinvesteringar

Inom kollektivtrafikinvesteringarna har nedan objekt färdigställas under året till en total kostnad av 7,6 mnkr:

- BRT etapp 3 Brickebacken blev klart under 2022
- Medel till hållplatsåtgärder för återställning, trygghet och tillgänglighet har använts till hållplatser på Skottvägen och Karosserigatan under året.

Stadsmiljö, City och Å-staden

Investeringar inom Stadsmiljö och City har tillsammans med Åstaden ett budgetanslag på totalt 21,9 mnkr, inklusive överförda medel från 2021, och under 2022 har följande objekt färdigställts till en kostnad av totalt 10,8 mnkr:

- Åstråket vid Kulturkvarteret blev klart under sommaren, men ombokningar i redovisningen har inte genomförts.
- Tre konstverk från Open Art har köpts in för permanent placering på olika platser i kommunen.
- Ny belysning vid Åstråket på Norra Strandgatan.
- Hedens vattenlandskap/Mellringe dammar pågår, en första etapp blev klar under 2022.
- Arbetet med parken och förstärkning av promenadstråket vid framtida bebyggelsen vid Örnstro är påbörjat och väntas bli helt klart under 2023.

Skattefinansierade exploateringsinvesteringar

Av de skattefinansierade exploateringsinvesteringarna har 8,9 mnkr använts till:

- Allmän platsmark vid Kulturkvarteret
- Prioriterade åtgärder exploatering

Kulturmiljövårdsinvesteringar

Kulturmiljövårdsinvesteringar har använt 3,5 mnkr av totalt budgetanslag där nedan objekt färdigställt eller påbörjats:

- Den första etappen av renoveringen av Strömsborg pågår.
- Skyltning av fornlämningen i Hästhagen har påbörjats och beräknas vara på plats under hösten 2022.

Naturvårdsinvesteringar

Naturvårdsinvesteringar har ett totalt budgetanslag på 9,6 mnkr inklusive överförda medel från 2021, av dessa har 8,8 mnkr utnyttjats till bland annat:

- Etapp 3 av renoveringen av Stora Hjortstorps gård i syfte att öppna upp och tillgängliggöra platsen för allmänheten.
- Anläggning av Hedens våtmark.
- Iordningställande av bastu i Ånnaboda.
- Restaurering av betesmark i Ässkog.
- Reglering av sjön Tysslingen.
- Barnens trädgård i Karlslund med nya lekmiljöer.
- Restaurerad entré till Hästhagen.
- Kajakledanpassning Länkarna, norr om Ormesta. Åtgärden nästan klar – brygga är utlagd men ytterligare arbete måste vänta eftersom det finns jättebalsamin på platsen som ska hanteras.
- Nya reservatsskyltar till Kränglan och Ökna, nya skyltar på vedförråd och nya grindar till olika reservat.
- Anpassning koja, matkällare och vedbod på Björkön samt fortsatt utveckling av Björkön.
- Våtmarker färdiganlagt i Ässkog.
- Utrivning gamla dammen i Gårdsjön.
- Stängsling i Lövnäs.
- Stigmarkeringar och skyltar i Ånnaboda.
- Anläggning av rundslinga 2,2 km i Ässkog, skyltar, rastplatser och parkering samt restaurering av ängs- och naturbetesmark i Ässkog
- Utrivning av vandringshinder i Kilsbergen och Almbro.

Investeringar – fastigheter

Den totala budgeten för fastighetsinvesteringar uppgår till 113,1 mnkr. Totalt har 69,0 mnkr användas vilket motsvarar 52 procent.

Fastighetsinvesteringar (tkr)	2022		2022		Förändr tkr 2021 o 2022	Förändr% 2021 o 2022
	2021 Bokslut	Utfall Ack dec	2022 Budget	Avv Budg o Utf		
Bostadsrätter						
Bostadsrätter	-3 388	-230	-1 112	882	3 158	-93,2
Summa Bostadsrätter	-3 388	-230	-1 112	882	3 158	-93,2
Fastigheter						
Kultur- & fritidsfastigheter	-21 472	-34 032	-56 694	22 662	-12 559	58,5
Markreserv	-8 361	-6 537	-22 345	15 808	1 824	-21,8
Förvärv och försäljning fastighet	-27 068	-28 155	-32 932	4 777	-1 087	4,0
Summa mark- och fastighet	-56 901	-68 724	-111 971	43 247	-11 823	20,8
Totalt fastighetsinvesteringar	-60 289	-68 954	-113 083	44 129	-8 665	14,4

Bostadsrätter

Bostadsrätterna har under 2022 använt 0,2 mnkr av det totalt budgetanslag på 1,1 mnkr inklusive överförda medel från 2021. Då samtliga objekt inte slutbesiktigats är utfallet inte komplett.

Under 2022 har följande objekt färdigställts:

- Utrymningsvägar Sörbyängsskolan
- Fritidsgård Sörbyängsskolan
- Förskolegård Marklyckan
- Diskrum Marklyckans storkök
- Marklyckans förskola, ventilation
- Helrust av tio Trygghetsbostäder

Kultur- och fritidsfastigheter

Kultur- och fritidsfastigheters budgetanslag uppgår till 56,7 mnkr inklusive överförda medel från 2021. För 2022 har 34,0 mnkr, vilket motsvarar 60 procent av budgetanslaget, nyttjas. Den låga förbrukningen beror bland annat på att projektförseningar orsakade av krav från myndighet, upphandling av entreprenörer och förseningar hos leverantörer på grund av materialbrist.

Under året har åtgärder genomförts avseende bland annat byggnation av ny infartsväg vid Mosjövallen, byte till vattenburen uppvärmning Lugnets IP, VA-anslutning Strömsborg, åtgärder i omklädningsrum och tak i flera fastigheter, bla Öknaskolan, Täby motorstadion och omklädningsbyggnad vid Stora Mellösa basketplan.

Vidare har följande objekt påbörjats men inte färdigställts:

- Lugnets IP byte av konstgräs, anpassning snöupplag, minska granulatspridning
- Karlslund Tegelmagasinet, tak
- Karlslunds ridanläggning, stall
- Hästhagen, byggnad för omklädningsrum
- Karlslund, Mejeriet

Markreserv

Markreservens budgetanslag uppgår till 22,3 mnkr inklusive överförda medel från 2021, men endast 6,5 mnkr använts. Projektförseningar orsakade av krav från myndighet samt upphandling av entreprenörer och brist av material hos leverantörer har orsakat förseningar

Under året har åtgärder genomförts avseende bland annat byggnation av ett orangeri i Gudmundstorp Myrö 241, byte till gatubelysning LED vid bussgodsterminalen, solesanläggning Gudmundstorp orangeri (Myrö 241) för att minska elkostnader och bli självförsörjande energimässigt samt flera mindre åtgärder i fastighetsbeståndet.

Fastighetsförvärv

Fastighetsförvärv har ett totalt budgetanslag på 32,9 mnkr inklusive överförda medel från 2021. Under 2022 har nedan fastigheter/arrenden förvärvats till ett värde av totalt 28,2 mnkr:

- Attersta 14:1, 4:8, 7:8 och 3:10
- Kofsta 2:5 och 3:1
- Vallonsmidet 4
- Gasklockan 11
- Arrendestuga Myrö
- Arrendestuga Gäddestavägen

Investeringar – exploatering

Exploateringsinvesteringar har ett budgetanslag på 130 mnkr och för 2022 har 113,1 mnkr, eller 87 procent, utnyttjats.

Exploateringsinvesteringar (tkr)	2022		2022		Förändr	
	2021 Bokslut	Utfall Ack dec	2022 Budget	Avv Budg o Utf	tkr 2021 o 2022	Förändr% 2021 o 2022
Exploateringsinvesteringar						
Exploateringsinvesteringar	-117 184	-113 050	-130 000	16 950	4 135	-4
Totalt exploateringsinvesteringar	-117 184	-113 050	-130 000	16 950	4 135	-3,5

Till och med oktober har 106,7 mnkr nyttjats, vilket motsvarar en förbrukning på 82 procent. Utfallet avser pågående investeringar i bl.a. i områdena Tamarinden, Bettorp-Kränglan, Norra Ormesta, Heden, Södra Ladugårdsängen och Gasklockan.

Under 2022 har följande objekt färdigställt:

- Lagerhuset
- Korsningen

Under 2022 så har följande objekt påbörjats:

- Heden
- Verksamhetsområde Norra Marieberg.

6. Fem år i sammandrag

	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Befolkning					
Totalt antal invånare, Örebro kommun	153 367	155 696	156 381	156 987	157 855*
- Kvinnor	77 360	78 468	78 771	79 114	79 557*
- Män	76 007	77 228	77 590	77 873	78 299*
Anställda inom Stadsbyggnad					
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare (heltal)	140	141	145	148	132
- Kvinnor	86	82	84	87	77
- Män	54	59	61	61	55
Antal visstidsanställda, årsarbetare (heltal)	12	8	11	8	5
- Kvinnor	8	4	5	7	4
- Män	4	4	6	1	1
Antal timavlönade, årsarbetare (heltal)	1,1	0,7	0,9	1	0,7
- Kvinnor	0,8	0,2	0,2	0,4	0,4
- Män	0,3	0,5	0,7	0,6	0,3
Fysisk planering, antal (BN)					
Total mängd lovbeslut	901	885	968	1 000	800
Mark och exploatering (PNS)					
Sålda tomter småhus	29	15	25	26	1
Sålda tomter flerbostadshus	2	6	7	5	2
Sålda tomter verksamhet	12	8	10	9	4
Antal byggklara småhustomter för försäljning	2	15	10	9	13
Naturvård (PNS)					
Antal kommunala natur- och kulturresevat	18	19	21	21	21
Kollektivtrafik (PNS)					
Stadstrafik					
Antal resor	8 156 476	8 721 500	5 000 000	5 000 000	7 028 326
Flextrafik, resandeutveckling	21 261	21 043	10 197	13 000	-**
Färdtjänst (PNS)					
Antal tillstånd	4 441	4 814	3 880	4 165	4 081
Antal resor inkl riksfärdtjänst	206 909	217 035	150 713	160 000	184 800*
Färdtjänstkostnad	41 439	50 228	42 922	41 500	45 100*
Kommentarer					
* Prognos					
** Flextrafiken lades ner 2022, värde kan ej anges.					

7. Indikatorlista

Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 1	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Antal genomförda medborgardialoger (nytt mått, mät historik saknas)	55	17	16	19
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 2 ¹	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Antal kvm såld verksamhetsmark (kommunägd mark)	217 524	243 100	117 000	200 000
Antal BTA såld kontorsmark (kommunägd mark)	7 000	5 600	0	5 000
Antal kvm verksamhetsmark som adderas till planreserven utifrån årets laga kraftvunna detaljplaner (kommunägd mark)	-	20 000	45 000	200 000
Antal kvm verksamhetsmark i planreserven (kommunägd mark)	-	1 150 000	1 140 000	1 000 000
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 4	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Antal personer i kommunens tomtkö/antal sålda småhustomter per år (kommunägd mark)	1386/25 =55	1813/26 =70	1667/1 =1667	Mäta
Antal sålda småhustomter per år (kommunägd mark)	25	26	1	Öka
Antal sålda flerbostadshustomter per år (kommunägd mark)	7	5	2	Mäta
Antal byggklara småhustomter till försäljning (kommunägd mark)	10	9	13	Öka
Markreserv, balansvärde (hektar)	11 753	11 614	11 607	Mäta
Antal nya bostäder som ska produceras på såld mark	570	360	200	800
Behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning (befolkningsökning/2 personer per bostad)	643/2= 321	570/2= 285	1 099/2= 550*	658*
Antal bostäder i planreserv (kommunalägd mark)	-	3 600	4400	Mäta
Utfall antal nyproducerade bostäder per år (kommun- och icke kommunägd mark)	844	759	1400***	1 000**
Antal bostäder som adderas till planreserven utifrån årets lagakraftvunna detaljplaner (kommunägd mark)	-	75	230	1000
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 5	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Antal åtgärder för vattenlevande organismer	2	5	1	3
Antal hektar – långsiktigt skydd/restaurerats för att få höga miljövärden (ett års fördröjning)	903	951	1 119	Öka
Antal kommunala naturreservat	21	21	21	21
Utveckling cykeltrafik (passager/dygn)	16 400	16 400****	13 000****	Öka
Utveckling biltrafik (passager/dygn)	139 200	110 000****	140 300****	Inte öka
Antal påstigande i kollektivtrafik (stadstrafik)	5 000 000	5 000 000	7 028 326	Öka
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 6	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Andel enheter med HME-värde på minst 78%	67%	58%	75%	Öka
Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare (%)	58%	46% ²	51%	Öka
HME-index	76	78	82	Öka
-kvinnor	74	77	82	Öka
-män	78	80	83	Öka
Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr (exkl reavinst mark)	-6,3	-14,5	-9,5	>/=0
- varav Stadsbyggnad	7,5	7,5	4,0	>/=0

Kommentarer

* Utfall 2022 är beräknad utifrån prognostiserad befolkningsökning för 2022 (1 099). Målvärdet är beräknat på den dåvarande prognostiserade ökningen (1 317).

** Målvärdet utgår från indikatorn ovan angående behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning

*** Gäller antalet färdigställda bostäder under året, en inbromsning av mängden bygglovsansökningar påverkar denna siffra först på sikt.

**** Uppskattat värde då mätningarna inte har redovisat tillförlitliga resultat.

¹ Med anledning till rådande konjunkturläge har vi inte sålt lika mycket verksamhetsmark som målvärdet, samt efterfrågan på kontorsmark har varit låg under året

² Korrigerad